

Ikt. sz.: MGB-41/5-2/2019.

MGB-2/2019. sz. ülés
(MGB-14/2018-2022. sz. ülés)

J e g y z ő k ö n y v

az Országgyűlés **Mezőgazdasági bizottságának**
2019. március 12-én, kedden 10 óra 01 perckor
az Országgyűlés Irodaháza V. emelet 528. számú tanácstermében
megtartott üléséről

Tartalomjegyzék

Napirendi javaslat	3
Az ülés résztvevői	4
Az ülés megnyitása, a határozatképeség megállapítása, a napirendi javaslat elfogadása	5
EGYEZTETÉSI ELJÁRÁS – A Közös Agrárpolitika jövője	1.1. Az
Európai Parlament és a Tanács rendelete a közös agrárpolitika keretében a tagállamok által elkészítendő stratégiai tervhez (KAP-stratégiai terv) nyújtott, az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA) és az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) által finanszírozott támogatásra vonatkozó szabályok megállapításáról, valamint az	1.2. Az
1305/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet és az 1307/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről [COM(2018) 392; 2018/0216 (COD)]	1.3. Az
Európai Parlament és a Tanács rendelete a közös agrárpolitika finanszírozásáról, irányításáról és monitoringjáról, valamint az 1306/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről [COM(2018) 393; 2018/0217 (COD)]	1.3. Az Európai Parlament és a Tanács
rendelete a mezőgazdasági termékpiacok közös szervezésének létrehozásáról szóló 1308/2013/EU rendelet, a mezőgazdasági termékek és az élelmiszerek minőségrendszereiről szóló	1151/2012/EU rendelet, az ízesített borászati termékek
meghatározásáról, megnevezéséről, kizárásáról, jelöléséről és földrajzi árujelzőinek oltalmáról szóló 251/2014/EU rendelet, az Unió legkülső régiói részére egyedi mezőgazdasági intézkedések megállapításáról szóló 228/2013/EU rendelet és az egyedi mezőgazdasági intézkedéseknek a kisebb égei-tengeri szigetek javára történő megállapításáról szóló 229/2013/EU rendelet módosításáról [COM(2018) 394; 2018/0218 (COD)] (Bizottsági vélemény kialakítása a HHSZ 140. § (4) bekezdése alapján)	5
Dr. Feldman Zsolt tájékoztatója	6
Kérdések, hozzászólások	13
Dr. Feldman Zsolt válaszai, reflexiói	22
A bizottság véleményének kialakítása	28
Elnöki javaslat	29
Hozzászólások	30
Határozathozatal	31
Egyebek	31
Az ülés berekesztése	31

Napirendi javaslat

1. EGYEZTETÉSI ELJÁRÁS – A Közös Agrárpolitika jövője
 - 1.1. Az Európai Parlament és a Tanács rendelete a közös agrárpolitika keretében a tagállamok által elkészítendő stratégiai tervhez (KAP-stratégiai terv) nyújtott, az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA) és az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) által finanszírozott támogatásra vonatkozó szabályok megállapításáról, valamint az 1305/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet és az 1307/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről [COM(2018) 392; 2018/0216 (COD)]
 - 1.2. Az Európai Parlament és a Tanács rendelete a közös agrárpolitika finanszírozásáról, irányításáról és monitoringjáról, valamint az 1306/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről [COM(2018) 393; 2018/0217 (COD)]
 - 1.3. Az Európai Parlament és a Tanács rendelete a mezőgazdasági termékpiacok közös szervezésének létrehozásáról szóló 1308/2013/EU rendelet, a mezőgazdasági termékek és az élelmiszerek minőségrendszereiről szóló 1151/2012/EU rendelet, az ízesített borászati termékek meghatározásáról, megnevezéséről, kizárásáról, jelöléséről és földrajzi árujelzőinek oltalmáról szóló 251/2014/EU rendelet, az Unió legkülső régiói részére egyedi mezőgazdasági intézkedések megállapításáról szóló 228/2013/EU rendelet és az egyedi mezőgazdasági intézkedéseknek a kisebb égei-tengeri szigetek javára történő megállapításáról szóló 229/2013/EU rendelet módosításáról [COM(2018) 394; 2018/0218 (COD)]
(Bizottsági vélemény kialakítása a HHSZ 140. § (4) bekezdése alapján)
Előterjesztő:
Dr. Feldman Zsolt, az Agrárminisztérium mezőgazdaságért felelős államtitkára
2. Egyebek

Az ülés résztvevői

A bizottság részéről

Megjelent

Elnököl: Font Sándor (Fidesz), a bizottság elnöke

Czerván György (Fidesz), a bizottság alelnöke

Magyar Zoltán (Jobbik), a bizottság alelnöke

Dankó Béla (Fidesz)

Pócs János (Fidesz)

Dr. Steinmetz Ádám (Jobbik)

Csárdi Antal (LMP)

Dr. Apáti István (független)

Helyettesítési megbízást adott

Győrffy Balázs (Fidesz) Pócs Jánosnak (Fidesz)

Dr. Fazekas Sándor (Fidesz) Font Sándornak (Fidesz)

Lázár János (Fidesz) Czerván Györgynek (Fidesz)

A bizottság titkársága részéről

Horváth Zoltánné bizottsági főmunkatárs

Meghívottak

Hozzászóló

Dr. Feldman Zsolt államtitkár (Agrárminisztérium)

Megjelent

Alexov Lyubomir szerb nemzetiségi szószóló

(Az ülés kezdetének időpontja: 10 óra 01 perc)

Az ülés megnyitása, a határozatképeség megállapítása, a napirendi javaslat elfogadása

FONT SÁNDOR (Fidesz), a bizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Jó napot kívánok! Szeretettel köszöntöm a bizottság tagjait, köszöntöm a munkánkat segítő tisztviselőket, és köszöntöm mindazokat, akik figyelemmel kísérik bizottságunk nyílt ülését!

Mielőtt a napirend elfogadására tennék javaslatot, szeretném tájékoztatni a bizottságot, hogy az LMP tagcserét javasolt a bizottságunkban, és a parlament döntése értelmében Hohn Krisztina helyett Csárdi Antal úr lesz, lett – már múlt időről beszélhetek – 2019. március 4-e óta a bizottságunk tagja. Szeretettel köszöntöm Csárdi Antal képviselő urat, frakcióvezető-helyettes urat, és egyben jó munkát kívánok neki itt a Mezőgazdasági bizottságban. *(Csárdi Antal: Köszönöm szépen.)* Remélem, a többi bizottsági tag is megerősítheti, hogy inkább a szakmaiság területén vagyunk erősek, nem annyira a politikai adok-kapok területén, de ha ilyen vita nyílik ki, akkor rendszerint mindkét fél áll elébe ennek a vitának, amelyet olykor-olykor elnöki moderációval próbálok kordában tartani.

Minekutána Hohn Krisztina képviselőtársunk két albizottságnak is tagja volt, a Szőlő-, bor-, pálinka és a Kertészeti albizottságnak, ezen bizottsági tagsága megszűnte következtében értelemszerűen a két albizottságban is automatikusan megszűnt a helye. Ezért azt kérem az ellenzéktől – mivel az ellenzék jogosultsága volt erre a helyre javaslatot tenni –, hogy ezt újra tárgyalják át, és akár a mai ülésen, akár a soron következő ülésig tegyenek javaslatot Hohn Krisztina helyének betöltésére. Tehát két albizottság, a Szőlő-, bor-, pálinka, valamint a Kertészeti albizottság kapcsán kérem szépen majd ezt a javaslatot megtenni.

Visszatérek a napirendtervezetre. A bizottság tagjai megkapták a titkárságtól a napirendtervezetet. Kérdezem, hogy kérdés, észrevétel van-e. *(Senki nem jelentkezik.)* Nincs. Akkor szavazunk róla. Ki az, aki elfogadja a napirendtervezetet? Aki igen, az kézfeltartással jelezze ezt! *(Szavazás.)* Egyhangú.

EGYEZTETÉSI ELJÁRÁS – A Közös Agrárpolitika jövője

1.1. Az Európai Parlament és a Tanács rendelete a közös agrárpolitika keretében a tagállamok által elkészítendő stratégiai tervhez (KAP-stratégiai terv) nyújtott, az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA) és az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) által finanszírozott támogatásra vonatkozó szabályok megállapításáról, valamint az 1305/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet és az 1307/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről [COM(2018) 392; 2018/0216 (COD)]

1.2. Az Európai Parlament és a Tanács rendelete a közös agrárpolitika finanszírozásáról, irányításáról és monitoringjáról, valamint az 1306/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről [COM(2018) 393; 2018/0217 (COD)]

1.3. Az Európai Parlament és a Tanács rendelete a mezőgazdasági termékpiacok közös szervezésének

létrehozásáról szóló 1308/2013/EU rendelet, a mezőgazdasági termékek és az élelmiszerek minőségrendszereiről szóló 1151/2012/EU rendelet, az ízesített borászati termékek meghatározásáról, megnevezéséről, kiszereleséről, jelöléséről és földrajzi árujelzőinek oltalmáról szóló 251/2014/EU rendelet, az Unió legkülső régiói részére egyedi mezőgazdasági intézkedések megállapításáról szóló 228/2013/EU rendelet és az egyedi mezőgazdasági intézkedéseknek a kisebb égei-tengeri szigetek javára történő megállapításáról szóló 229/2013/EU rendelet módosításáról [COM(2018) 394; 2018/0218 (COD)] (Bizottsági vélemény kialakítása a HHSZ 140. § (4) bekezdése alapján)

Érdemileg arról döntöttünk tehát, hogy egy fő napirendi pontunk lesz, mégpedig az egyeztetési eljárás a közös agrárpolitika jövőjéről, annak több kérdése megvitatásáról. Mi azért kaptunk feladatot, mert az Országgyűlés elnöke a Mezőgazdasági bizottságot jelölte ki arra, hogy 2019. március 31-éig készítsen véleményt, és tájékoztassa majd az Európai ügyek bizottságát, hogy mi a véleményünk a közös agrárpolitika jövőjére vonatkozó európai uniós tervezetekről, ezen belül is három fő nagy kérdéskörrel: az első kérdéskör az Európai Mezőgazdasági Garancia Alap, valamint az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap támogatási rendszerére, annak pénzügyi alapjai változása; a második nagy témakör a közös agrárpolitika finanszírozása, irányítása és a monitoringrendszer; a harmadik nagy témakör pedig a mezőgazdasági termékpiacok közös szervezésének létrehozása.

Ezekkel a témakörökkel kapcsolatban felkértük a kormányt, az Agrárminisztériumot, hogy jelöljön ki egy olyan személyt, aki a tárgyalásokon részt vett, és tisztában van az eddigi tárgyalási fordulatokkal, tájékoztathat bennünket az Agrárminisztérium és a kormány álláspontjáról egyes vitatott kérdésekben, hogy ezek alapján ki tudjuk alakítani a véleményünket. Ennek megfelelően az Agrárminisztérium Feldman Zsolt államtitkár urat jelölte ki tájékoztatásra, köszöntöm is az államtitkár urat! A szokásoknak megfelelően a tájékoztatás után lesz lehetőség kérdés, észrevétel megtételére, majd a feladatunknak megfelelően a viszonzválaszokat követően egy vélemény elfogadására teszek majd javaslatot az itt elhangzottak függvényében.

Megadom a szót az államtitkár úrnak.

Dr. Feldman Zsolt tájékoztatója

DR. FELDMAN ZSOLT államtitkár (Agrárminisztérium): Köszönöm szépen, elnök úr. Tisztelt Bizottság! Nagy tisztelettel köszöntök mindenkit! Köszönöm a lehetőséget, hogy a közös agrárpolitika aktuális reformja kapcsán tájékoztathatom a bizottságot a legfrissebb fejleményekről, az aktuális helyzetről, és remélem, hogy valóban ezzel a tájékoztatással is tudom a bizottság véleményformálását segíteni.

Három rendeletervezet hever az asztalon, ahogy azt az elnök úr is említette, és ez a három lényegében lefedi a közös agrárpolitikának az európai uniós szabályozási gerincét. Az egyik egy új elem, ez a stratégiai tervre vonatkozó rendelet, amely lényegében a közvetlen támogatásokat és a Vidékfejlesztési Programnak a szabályozási keretét gyúrja össze amiatt, mert ezeket egy közös stratégiai tervben kívánja megterveztetni a tagállamokkal, és ennek egy egységes szabályozását adja. Az másik az a horizontális rendelet,

amely az unalmasnak tűnő, ugyanakkor viszont rendkívül lényeges finanszírozási szabályokat, pénzügyi háttérszabályokat tartalmazza. A harmadik pedig az a piacszervezésre vonatkozó rendelet, amely talán a legkisebb változtatáson menne keresztül. Igyekszem ezeket akkor nagyon röviden összefoglalni annak érdekében, hogy a bizottság megfelelő véleményt tudjon formálni.

Alapvetően a közös agrárpolitika is jelentős részben olyan európai uniós források felhasználását teszi lehetővé, amelyeknek a gerincét, a háttérét az MFF, tehát az európai többéves pénzügyi keret, lényegében a 2021-2027-re vonatkozó költségvetés tartalmazza, amelyet az Európai Bizottság 2018 májusában mutatott be, és amely lényegében összességében is egy csökkenő mértékű költségvetést jelent, ugyanakkor viszont ami az agrárpolitika szempontjából rendkívül nehéz szituációt teremtene az elfogadása esetén, az pedig az, hogy az egész közös európai közös agrárpolitika finanszírozási forrásainak egy 16,5 százalékos mértékű csökkenését vetíti előre 2018-as összehasonlító árakon. Ez természetesen – tekintettel arra, hogy itt egy arányos visszaosztás van – a magyar finanszírozásra is kihatással lenne, hiszen szintén 2018-as összehasonlító árakon, ha csak a forrásokat nézem, akkor a közös agrárpolitika I. pillére tekintetében durván egy 16,5, a Vidékfejlesztési Program, a II. pillér finanszírozása tekintetében pedig egy 26,5 százalékos csökkenés lenne, hogyha ez így, ebben a formában valamilyen módon elfogadásra kerülne.

Talán nem meglepő, hogy ez a javaslat ebben a formában nem elfogadható Magyarország számára, hiszen nemcsak hogy nincs összhangban az európai agrárium igényeivel és fejlesztési szükségleteivel, hanem alapvetően érinti az európai fogyasztók biztonságos élelmiszer-ellátását és a vidéki térségekben meglévő megélhetést és jövedelemtermelő képességet, és – csak hogy mi magunk, agrárosok is tegyük az asztalra – azt pedig soha ne felejtjük el, hogy az a pénz, amely Magyarországra érkezik a 2014-20-as időszakban, az az összeurópai források több mint 36 százaléka, csak hogy tudjuk azt, hogy miről beszélgetünk. Ez tehát Magyarország szempontjából is egy nagyon releváns és látható mértékű pénzügyi csomag.

Ami az első rendeletet, a stratégiai terves rendeletet illeti, alapvetően ha a papíron nézem, vagy ha az Európai Bizottság kommunikációját nézem, akkor ez egy nagyobb tagállami felelősséget, nagyobb tagállami szabadságot biztosító szabályozási rezsim lenne a megvalósulása esetén, ahol a közös agrárpolitikában ezek az európai uniós szabályok lényegében csak az alapparamétereket, az általános paramétereket határoznák meg, és utána majd az egyes tagállamok ezt a maguk felelőssége és szabadsága tekintetében feltöltik tartalommal. A két pillér megmarad, de lényegében – ahogy említettem – egy stratégiai tervbe kellene ezt becsomagolni; ezt értsék úgy, hogy lényegében a területalapú támogatástól a LEADER típusú pályázatokig és az összes piaci támogatásig mindent, amiben európai uniós pénz van, és a közös agrárpolitikából érkezik, egy darab stratégiai tervben kellene jóváhagyatni az Európai Bizottsággal.

Új elem – és ezzel is érdemes ismerkedni –, hogy ez egy eredményorientált csomag, meghatározott indikátorok, meghatározott mutatók teljesüléséhez szabná az új szabályozási csomag a közös agrárpolitika forrásainak a biztosítását. Fontos a mezőgazdasági termelők szempontjából az, hogy lényegében egyfajta olyan kondicionalitásra épül a rendszer, amely a mostani, a források 30 százalékát érintő zöldítési előírással érintett csomagot

a támogatások 100 százalékára kiterjeszteni, tehát egyfajta emelt szintű környezeti feltételrendszer az, amely az összes kifizetés előfeltételévé válna. A mostanihoz képest ez egy változás.

Ugyanúgy megvan benne a nagyobb gazdaságoktól a kisebb gazdaságok felé történő forrásátcsoportosítás, az egyfajta igazságosabb forráselosztásra való törekvés, és természetesen ugyanúgy benne van a fiatalgazda-támogatás, az innováció, a szaktanácsadás vagy a modernizáció. Ez van a javaslatban.

Ha beljebb jövünk, akkor néhány értékelést engedjenek meg nekem ezzel kapcsolatban! Inkább az MFF-hez, tehát a költségvetéshez kapcsolódik, de fontos az, ami forrásainkat érinti, és hadd említsem meg itt is, hogy az európai uniós tagállamok különböző támogatási mértékkel rendelkeznek mondjuk a területalapú kifizetéseknél, és van egy erős politikai igény sok európai tagállam részéről arra, hogy lényegében minél inkább közelítsen egymáshoz a hektáronkénti fajlagos támogatás mértéke, ahol most vagyunk, a baltiak nagyon alacsonyak, mondjuk a hollandok, a máltaiak vagy egy-két másik ország pedig nagyon magas, ez a külső konvergencia – csúnya, nem magyar szóval. Lényegében itt nagyon fontos, hogy a mostani javaslat alapján Magyarországnak is be kellene dobnia, áldoznia kellene, nekünk is finanszíroznunk kellene az átlag alatti, alacsony fajlagos hektáronkénti támogatással rendelkező országokat, amely megközelítést mi nem tartjuk elfogadhatónak. Csak jelezném, hogy ilyen értelemben egymás zsebében turkálunk a közös agrárpolitika jövőjének alakításakor.

A nagyobb gazdaságok támogatása szempontjából a capping – amelyben Magyarország ma a legszigorúbb európai szabályozási rezsimet alkalmazza – tekintetében az Európai Bizottság javaslata egy sokkal durvább degressziót és támogatásmegvonást, tehát cappinget alkalmazó javaslatot tett le az asztalra. Itt például Magyarország azt gondolja a tagállamok többségével együtt, hogy egy, az adott tagállami sajátosságokra, az adott mezőgazdasági struktúrára leginkább alkalmazható, a lehető legnagyobb tagállami mozgásteret hagyó szabályozás szükséges ahhoz, hogy minden tagállam eldönthesse a maga szempontjából, hogy hogyan és miképpen kívánja a nagyobb gazdaságoktól a kisebbek felé csoportosítani ezeket a forrásokat. A capping tekintetében tehát nagyobb tagállami rugalmasságot szeretnénk.

Vannak benne szakmailag nehezen értelmezhető és rendszerszinten érzékelhető ellentmondások, versengő célok. Hadd említsem meg e tekintetben azt, hogy nálunk, Magyarországon jól működik a kistermelői átalánytámogatás, hiszen több tízezer gazdálkodó ebben a viszonylag egyszerű feltételrendszerben tud a közvetlen támogatásokból részesülni, ugyanakkor viszont behozná a kötelező redisztribúciót, ami lényegében egy, az adott gazdaságok esetében az első hektárookra jutó magasabb támogatást jelent. A kettő tökéletesen üti egymást, a kettő együttes alkalmazása lényegében kezelhetetlen rendszert jelentene, ugyanakkor viszont a javaslat nem ért abba a kiforrottsági állapotba, hogy ezeket az ellentmondásokat érzékelje. Mi itt tehát mindenképpen önkéntes redisztribúciót szeretnénk elérni, hogy mindenki a maga kisgazdaságai szempontjából dönthesse el, hogy mi a jó és könnyen alkalmazható a saját gazdasága szempontjából.

Vita tárgya a termeléshez kötött támogatások mértéke, hiszen ott a javaslat... Mi most durván évente 200 millió eurót költünk termeléshez kötött támogatásokra, állattenyésztés, kertészet és néhány más, piacilag szenzitív kultúra támogatására. A mostani 13+2 százalékos mérték helyett a javaslat egy alacsonyabb, 10 százalékos termeléshez kötött támogatást és még egy

2 százalékos fehérjenövény-termeléshez kötött támogatást tenne lehetővé, amit szintén nem tartunk elfogadhatónak.

Érdekes és szenzitív kérdés az átmeneti nemzeti támogatások kérdése, amit főszabály szerint 2020-ig, tehát a mostani ciklusban lehet nyújtani. A javaslat alapvetően nem engedné, hogy ezeket a támogatásokat tovább folyósítsuk 2020 után. Ezek most, hogy értsék, főleg szarvasmarha, tejelő- és húsmarha szempontjából fontos támogatási lehetőségek, kisebb részben természetesen mások szempontjából is, például a dohány is ebben van, mindenesetre ezeknek a megszűnése rendkívüli módon neuralgikus lenne ezen ágazatok számára. Mi tehát azért küzdünk, hogy ezeknek a kivezetése tovább folytatódhasson, tehát ne kelljen egyik pillanatról a másikra megszüntetni ezeket a forrásokat.

Van egy szintén logikai vagy szakmai ellentmondás, ezt is hadd említsem meg, hogy lényegében az I. pillér, a közvetlen támogatások tekintetében bevezetne egy – nem is tudok rá jó magyar szót – eco-scheme nevű olyan új intézményt, amely lényegében a termelők számára önkéntesen választható, de általunk kötelezően alkalmazandó olyan támogatási forma, amely lényegében szintén környezeti vállalások, tehát AKG típusú környezeti vállalások teljesítéséhez kapcsolódna. Csak hogy megvilágítsam: ez lényegében megbomlasztja azt a működtethető közvetlen támogatásos modellt, amelyben a résztvevők számára világos szabályok, világos teljesítési feltételek vannak, míg például egy AKG típusú támogatásnál ha mondjuk a feltételek gazdálkodók általi nem teljesítése utólag kiderül, rendkívül nehezé teszi, hogy az I. pilléres közvetlen támogatásos kifizetéseket végrehajtható módon lehessen kifizetni, hiszen nem lehet majd tudni, hogy mennyit kell visszaosztani, adott esetben nem lehet meghatározni a támogatás hektáronkénti fajlagos mértékét. Ez is egy szakmai ellentmondás tehát.

Összességében tehát a struktúra kevésbé változik, ez az ökojocím, ez az eco-scheme az, amely új elemként jelenne meg lényegében, azon túlmenően természetesen, hogy az egyes támogatásokat, mondjuk a területalapú támogatást szintén át kellene alakítani egy fenntarthatóság jövedelemtámogatássá, tehát új neveket kellene megtanulnunk lényegében majd a rendszer bevezetésével.

A legkritikusabb e tekintetben – és erre hadd hívjam fel a figyelmet! – a közös stratégiai terv kérdésköre, hiszen ez azt jelenti, hogy valamennyi támogatási forma tekintetében egy európai bizottsági pecsétre, jóváhagyásra van szükség egy elfogadási eljárás végén. Jelen pillanatban ez a Vidékfejlesztési Program esetében így van, hiszen ott egy bizottsági jóváhagyás az, amely szentesíti lényegében azokat a jogcímeket, pályázati lehetőségeket és szabályokat, amelyek alapján ez kifizetésre kerül, viszont ez ebben a formában valamennyi – hangsúlyozom: tehát valamennyi! – támogatási forma tekintetében az Európai Bizottság kezébe tenné a döntést, hogy milyen támogatási formákat milyen szabályok mentén tudunk biztosítani 2021 után. Ez egy rendkívül kockázatos dolog megítélésünk szerint, mert egyrészt a szubjektivitásnak nagy és tág lehetőséget ad, ami, azt gondolom, nem szerencsés a kiszámíthatóság szempontjából, a másik oldalon pedig azt is látjuk, hogy lényegében utána ez egy tagállami tehernövekedést, adminisztratívteher-növekedést is fog majd jelenteni. Mindenesetre ezt a közös stratégiai tervet egy nagyon komoly kockázatnak tartjuk, különös tekintettel arra – és ezt az egy szempontot hadd mondjam még el! –, hogy a közvetlen támogatások esetében a kifizetések folyamatossága, ezeknek a

folyamatos biztosítása kulcskérdés, hiszen ez a jövedelembiztonság szempontjából alapvető szempont, viszont jelen pillanatban egy ilyen stratégiai terv elfogadásával vagy az ebben a tárgyalási szituációban való részvétellel lényegében adott esetben a közvetlen támogatások csúszását is okozhatja az Európai Bizottság esetleges lassú, szakmailag nem megfelelő vagy éppen nem kooperatív hozzáállása. Ilyen értelemben mi tehát végig hevesen és szakmailag megalapozottan érveltünk ez ellen a javaslat ellen.

Áttérve a horizontális rendeletre – amely ténylegesen rendkívül bürokratikus hangzik, de nagyon lényeges ügyek vannak benne – egy dolgot emelnék ki, hiszen nem akarom az időt nagyon húzni, és nagyon sokat lehetne erről beszélni. Ennek a rendeletnek lényegében a legkritikusabb pontja, hogy bevezetésre kerül a közös agrárpolitika magyarországi és más tagállamok általi működtetésének egy új éves teljesítményértékelése. Ez azt jelenti, hogy lényegében jelen pillanatban egy megfelelőségi alapon működő rendszert üzemeltetünk, vannak az európai uniós szabályok, az Európai Unió, az Európai Bizottság azt nézegeti, hogy mi ezeknek az EU-s szabályoknak megfelelően működtetjük-e a rendszereinket, hogy szabályosan működtetjük-e a források felhasználását. Az új teljesítményértékelés viszont, ahogy említettem az elején, egy olyan most, a tervezés időszakában lefektetendő indikátorrendszerre épül, ahol nekünk – még most formálódik, hogy pontosan mely paramétereket, de – meg kell mondanunk a következő hét évre, hogy például hány ökogazdálkodó lesz a következő időszakban, hogy a talajok tekintetében hány hektáron lesz megfelelő, a talajállapotot javító intézkedés, ezt így hektárra a következő hét évre prognosztizálni kell; egy rakat olyan indikátor lenne, amelynek az éves változását monitoringoznunk kellene, és amelynek a nem megfelelő előre való megbecsülése pénzügyi szankciót hozhat maga után.

Ez lényegében egy nagyon kockázatos dolog, hiszen ezek a különböző indikátorok, mutatók nagyon sok esetben nagyon laza kapcsolódással bírnak a támogatási rendszerhez, hiszen nem feltétlenül azon múlik – maradván az előbbi példánál – az ökológiai gazdálkodók száma vagy az ökológiai gazdálkodással művelt területek mértéke, hogy hogyan működik a támogatási rendszer, hanem a piaci folyamatoknak adott esetben erősebben kitett, nem feltétlenül a támogatási rendszer az, amely végső gazdálkodási döntéseket vagy gazdálkodási magatartásformákat kényszerít ki a gazdálkodókból. Ilyen értelemben tehát ez egy problémakör. A másik az, hogy ezek a mutatók nagyon gyakran nem változnak évente, tehát ilyen értelemben – főleg az előbbi példára hivatkozva – a talaj esetében annak a bármely beltartalmi változása adott esetben sok-sok év következetes munkájának az eredménye lehet.

Ilyen értelemben tehát ezek nagyon sok esetben nehezen kezelhető ügyek, ráadásul úgy, hogy ezekhez ugyanúgy adatra van szükség, az adatot elő kell állítani, a gazdálkodótól, az állami rendszertől, tehát valahonnan adatokat kell szerezni és előállítani a rendszer működtetéséhez, azokat az adatokat értékelni kell, és lényegében ezeket majd ellenőrzik. Ilyen értelemben tehát egy dupla feltételrendszer és egy dupla ellenőrzési rendszer fogalmazódik meg ebben a javaslatcsomagban, ami köszönőviszonyban sincs a rendszer egyszerűsítésére irányuló korábbi európai bizottsági politikai kommunikációval, amit mi szakmailag és politikailag is minden lehető szinten megpróbálunk egy működőképes modell irányába elterelni, mert ezt ebben a

formában – még egyszer – nem tartjuk megfelelőnek az európai és a magyar mezőgazdaság szempontjából.

Azt gondolom, ez az, amit érdemes ilyen értelemben ebben a körben is megosztani önökkel, hiszen – még egyszer mondom, és akkor itt ezt hadd hangsúlyozzam! – ezeknek a mutatóknak a változása pénzügyi kizárást jelenthet, magyarul ez európai uniós források megvonását teszi lehetővé, és abban az esetben, ha szubjektív értékítéleten alapuló döntésekkel megalapozható egy ilyen pénzügyi kizárás, az rendszerszinten, azt gondolom, nem elfogadható és nem támogatható.

Ami a piac rendeletet érinti – hiszen a harmadik rendeletünk a mezőgazdasági termékpiacok közös szervezéséről szól –, ebben különböző ágazati termékpályás ügyek, szőlő-borügyek, minőségrendszereknek a kérdése található meg, ebben nagy strukturális változás nincsen. Itt is nagyon fontos azért, hogy ezeket a mostani piaci támogatási programjainkat – a szőlő-bor, a méhészet, a zöldség-gyümölcs szerveződéséhez kapcsolódó támogatások – szintén bele kell tennünk ebbe a stratégiai tervbe, tehát ennek a nagy csomagnak a része lesz. Ilyen értelemben ezeket a mostani, adott esetben ötéves, hároméves piaci támogatási programokat valamiféleképpen illeszteni kell ebbe az egyébként hétéves időintervallumra vonatkozó közös agrárpolitikai programba, ami azért komoly kihívásokat jelent.

Én a piaci ügyek esetében azt gondolom, hogy ott pedig szintén tetten érhető – és ez egy jó példa erre – a környezeti fenntarthatóság és a mezőgazdasági támogatási rendszer közötti minél szorosabb összefüggésrendszer megteremtésére irányuló szándék az Európai Bizottság részéről. Hiszen pont a termelői szerveződések esetében szintén egy rendkívül – mondjuk azt, hogy: – érdekes megközelítés, hogy a piaci szervezettség növelésére irányuló támogatási programok feltételrendszere tekintetében a támogathatósági kritériumok többsége valamiféleképpen nem a piaci szervezettség erősítéséhez, hanem valamilyen formában környezetvédelmi és éghajlatvédelmi célkitűzésekhez kapcsolódna az eredeti javaslat alapján, amelyek fontosak, ezt senki nem vitatja, csak éppenséggel olyan támogatásokhoz fűzni ezeket, amelyek a piaci szervezettség erősítésére szolgálnak, egy rendkívül furcsa árukapcsolás, ami az adott eredeti támogatási célok ellehetetlenülését is eredményezheti lényegében. Ez tehát szakmai értelemben egy rendkívül furcsa megközelítés.

Ami pedig a vidékfejlesztést illeti – hiszen arról nem beszéltem, és engedjék meg, hogy arról is mondjak néhány gondolatot, hiszen önmagában az Európai Bizottság által javasolt forráscsökkenés egy fontos tény, de annak egy eleme, hiszen a felhasználás szabályai, céljai vagy irányai, ennek a lehetőségei szintén ugyanilyen fontosak –, alapvetően itt is egyszerűsödik az alap, a vidékfejlesztési szabályrendszer, tehát azt látjuk, hogy itt lényegében ez az egyetlen olyan részterület, ahol egyszerűsítésre számíthatunk, itt is ugyanúgy megvan az, hogy a források jelentős részét környezet- és klímavédelmi célokra kell allokálni. A mi szempontunkból alapvetően a társfinanszírozás egy fontos kérdés, tehát itt, de nemcsak itt, hanem a Kohéziós Alapoknál is alapvetően az a magyar pozíció, hogy a minél magasabb európai uniós társfinanszírozást gondoljuk a közös politikák mögött egy alapvető fontosságú, elvi fontosságú kérdéskörnek. Mi azért küzdünk, hogy a vissza nem térítendő támogatások a programon belül biztosítottak legyenek, hiszen alapvetően ahogy most is a források több mint 50 százalékát beruházásokra allokáltuk, ugyanígy fontos, hogy a következő időszakban is

megmaradhasson ez a beruházásorientáltság, és lényegében majd olyan fontos részelemek következnek, amelyeket szintén a szabályozásban meg kell próbálnunk megváltoztatni, legyen az például a biztosítékkadás rendszere, amely eltér mondjuk a kohéziós fejlesztési források mögötti biztosítékrendszerétől, sokkal szigorúbb, vagy ilyen például az öntözés kapcsán az a rendkívül erős küzdelem nem is a Bizottság agrárterületével, hanem a környezetvédelmi részével, amely megítélésünk szerint lényegében az öntözéshez kapcsolódó, az öntözésfejlesztéshez kapcsolódó termelői beruházások tekintetében olyan szigorú, ami lényegében nemcsak a magyar, hanem az európai értelemben vett öntözésfejlesztési termelői beruházásokat is rendkívüli módon megnehezítheti vagy meg is nehezíti.

Ilyen értelemben tehát a vidékfejlesztés tekintetében ez a néhány olyan kulcskérdés van, amelyet érdemes egyáltalán kiemelni.

Összefoglalóan: maga a jogszabályoknak a menete kapcsán pedig, ahogy említettem, jelentős részben számunkra nagyon fontos, hogy az európai közös költségvetés hogyan és miképpen és mikor kerül elfogadásra. Abban vagyunk érdekeltek, hogy ez a Magyarország számára mind a közös agrárpolitika, mind a Kohéziós Alapok szempontjából kedvezőtlen bizottsági javaslat ebben a formában ne kerüljön elfogadásra. Mi abban vagyunk érdekeltek, azt gondolom, hogy ezeknek a hagyományos, a vidéki térségeknek és a magyar gazdaság sajátosságainak megfelelő fejlesztési források minél nagyobb mértékben elérhetőek legyenek, és olyan Európai Bizottság és olyan Európai Parlament álljon fel, amely e céljainkat osztja, és ebben a tekintetben partnerek lesz számunkra.

Annyi tehát bizonyos, hogy a közös európai költségvetés 2019 ősze előtt nem kerül elfogadásra, ugyanakkor viszont azt látjuk, hogy nagyon erős nyomás van akár a román elnökségen is és általában a közös agrárpolitika szakmai jogszabályainak a megalkotása során, hogy azok végére mielőbb pontot tegyünk. Ebben, azt gondolom, mi azt gondoljuk, hogy a minőség fontosabb, mint a gyorsaság. Az látszik, hogy a román elnökség már az év végére mindenképpen el szeretne érni egy részleges általános megközelítést, amely lényegében arról szól, hogy mielőbb zárni szeretnék ezeknek az előbb említett jogszabályoknak az érdemi vitáját, túl szeretnének ezen lenni.

Még egyszer: mi egy végrehajtható, alapvetően nem a szubjektív értékítéleten, hanem a tényleges értékeléseken alapuló, kiszámítható módon működő támogatási rendszer működtetésében és szabályozási rendszerben vagyunk érdekeltek, amely a végén ténylegesen egyszerűsít, nem pedig, ahogy említettem, dupla ellenőrzésekkel és dupla számonkérésekkel nehezíti mind a gazdálkodók, mind pedig az egyes tagállamok adminisztrációinak az életét. Ugyhogy összességében nekünk ezekkel a szakmai jogszabályi javaslatokkal vannak generális problémáink, amelyeket igyekeztem az önök számára felvázolni, amelyek az előbb elmondott szempontok alapján komoly kritika tárgyává tehetőek.

Mi azon vagyunk, hogy minél több területen minél több szövetségest tudjunk felállítani az általunk korrigálni javasolt szabályozási elemek mögé, hogy különböző ügyekben minél több tagállammal szövetségeket tudjunk alkotni, hogy lényegében egy működő, kiszámítható közös agrárpolitikát tudjunk felhúzni 2021 után.

Zárógondolat: hogy mikortól lesz ez, hiszen az előbb említettem, hogy a közös költségvetés elfogadása tolódik az eredeti menetrendhez képest, ebből kifolyólag mindenképpen tolódnia fog a közös agrárpolitika e szabályainak az

elfogadása is. Ma én azt mondom, hogy 50 százalék esélyét adom annak is, hogy... Átmeneti év biztosan lesz, azzal, azt gondolom, érdemes mindenképpen számolni, hogy nem 2021. január 1-jével fog elindulni az új rendszer, utána pedig 50 százalék esélyét adom annak, hogy egy év átmenet lesz, és 50 százalék, hogy két év átmenet lesz, ezt ma még felelősen, a folyamatok mai ismeretében nem lehet pontosan megjósolni, de hogy átmenet lesz, abban bizonyosak vagyunk. Önmagában ez nem kell hogy pánikra adjon okot, hiszen azt is fontos elmondani, hogy az átmeneti év, ahogy 2014 is egy átmeneti év volt, nem a program, a támogatási rendszer leállítását jelenti, hanem például a közvetlen támogatások tekintetében az előző, a mostani szabályok alapján lényegében a költségvetés arányos részének a biztosításával a támogatási rendszer folyamatossága biztosított lesz átmeneti év esetén is. A kihívás, amelyet a kormány mindenképpen kezelni kíván, pedig az, hogy a beruházási támogatások tekintetében ilyen típusú törésre ne kerüljön sor, azt gondolom, ez valamennyiünk érdeke, úgyhogy ilyen megoldásokban gondolkodunk.

Mindenesetre a kohézióhoz képest a mi esetünkben ennek az új közös stratégiai terv elfogadásának a folyamata egy új és nem kiszámítható olyan tényezőt jelent, amely valamennyiünk számára – ha finoman fejezem ki magam, akkor – egy érdekes kihívást jelent, de mindenképpen egy új típusú tárgyalást és egy új típusú megközelítést igényel, hogy össze tudjuk rakni a 2021 utáni közös agrárpolitika magyar szempontoknak megfelelő rendszerét. Köszönöm szépen a figyelmet.

Kérdések, hozzászólások

ELNÖK: Köszönöm szépen, államtitkár úr. Mint ahogy említettem, az előadást követően a bizottság tagjainak van lehetőségük kérdés, észrevétel megtételére. *(Jelzésre:)* Magyar Zoltán alelnök úr!

MAGYAR ZOLTÁN (Jobbik), a bizottság alelnöke: Köszönöm a szót, elnök úr. Köszönöm az államtitkár úrnak a beszámolót, nagyon örülünk neki, hogy erre egyébként itt lehetőségünk volt, hiszen hazánk szempontjából ennél fontosabb kérdéskör talán nincs is mostanában, ezen a területen biztosan nincs, amiről most itt szó volt.

Ha jól értettem, akkor ez a stratégiai terv – leegyszerűsítve – a gyakorlatban azt fogja jelenteni, hogy a korábban hétéves kiszámíthatóság két évre csökken, vagy hogy képzeljük el? Maguk a főszámok továbbra is hét évre letárgyalásra kerülnek, de mondjuk változhatnak akár a kiosztás feltételei is két évente? *(Dr. Feldman Zsolt: Nem.)* Azok nem, csak megvizsgálják azt, hogy elértük-e a stratégiai tervben megfogadott célokat, és ez alapján akár megvonás is következhet. *(Dr. Feldman Zsolt: Majd elmondom!)* Jó, jó, tehát hogy ez így világos legyen a számunkra.

Érdekelne az, hogy a degresszióval kapcsolatban milyen jövőbeni kilátások vannak, hazánk fenntartja-e, fenntarthatja-e, és ha igen, akkor fenntartja-e a jelenlegi álláspontját, mert itt azért megjelentek olyan hangok is, hogy kötelező érvénnyel akár az egész Európai Unió területére bevezetnének egyfajta hektárszámot, ami fölött már nem járna, vagy csak csökkentett mértékben járna területalapú támogatás. Ha igen, akkor mennyire reálisak ezek a tervek, és ehhez Magyarország miként viszonyul?

Szintén hallani lehet, hogy az egy kedvezményezett számára kifizethető támogatási összeg maximuma mint lehetőség megjelenik. Itt is érdekelne,

hogy hazánknak mi az álláspontja, illetve hogy mennyi a realitása annak, hogy ez bevezetésre kerül, akár mondjuk úgy is, hogy például a foglalkoztatottak vagy a foglalkoztatás mértékével ez az összegmaximum-korlátozás csökkenthető, vagy éppen az összegmaximum növelhető.

Szintén jó lenne arról hallanunk, hogy, ugye, itt bizonyos területeken a nemzeti hozzájárulás, a nemzeti kormányok hozzájárulása megnövekedhet, illetve akár lehetőséget is kaphat olyan területeken, amelyekben korábban ez tiltott volt. Ezzel kapcsolatban mi a kormány álláspontja? És amennyiben ez a mozgástér a nemzetállamok részére növekedni fog, akkor számíthatunk-e arra, hogy hazánk az ágazat sikerének érdekében ezt teljes mértékben bevállalja, és ki fogja fizetni a maximumot?

Egy örök vesszőparipám az, és szerintem nem csak nekem, hogy a jelenlegi rendszerben – és itt nem csak a kormányt akarom bírálni, bár kilenc év után azért már azt is megtehetnénk, hogy egy az egyben az önök nyakába varrjuk, de most tényleg nem ez a céloim – ott tartunk, hogy a támogatások körülbelül 80 százalékát a kedvezményezettek 20 százaléka viszi el, ami tény, és szembemegy legalábbis azzal a kommunikációval, amit mind az Európai Unió megfogalmaz, amikor a közös agrárpolitikáról beszél, mind pedig a kormányunk kommunikációjában megfogalmazottakhoz képest egészen mást mutat ez a gyakorlat. Mi a kormány álláspontja, ezen az aránytalanságon változtathat-e a jelen állás szerint a következő ciklus? Illetve egyáltalán mit tesz a magyar kormány annak érdekében, hogy olyan változások következzenek be a KAP-ban és a vidékfejlesztési forrásokban, amelyek ezt az arányt javíthatják?

Szóba került itt a környezeti fenntarthatósági szempontok egyre szigorúbb és általánosabb bevezetése. Értem én, hogy ez sok tekintetben többletbürokratikus terhet ró akár a gazdálkodóra is, bár legfőképpen a nemzetállamokra, de azért mégiscsak érthető, ha ebbe az irányba elmozdulás történik, azért itt nagyon súlyos adatok látnak napvilágot, tehát nem földtől elrugaszkodott az az álláspont, ami egyre gyakrabban megjelenik, hogy Európában a jelenlegi technológia fenntartása mellett 30-50 év múlva lehetetlen lesz mezőgazdasági tevékenységet végezni, mert a talajaink egész egyszerűen alkalmatlanok lesznek erre. Valahol tehát ez a szempont szerintem érthető, és biztos vagyok abban, hogy efelé is fog elmozdulni az európai gondolkodás. Itt az a kérdés, hogy képes lesz-e ezt a többletbürokratikus terhet a magyar állam a lehető legnagyobb mértékben levenni a gazdálkodók válláról, és hogy erre vonatkozóan milyen javaslatok vannak. És elhiszem, hogy az indikátoroknak a folyamatos monitoringozása, az eredmények ellenőrzése probléma, de ne csodálkozzunk, hogyha mondjuk ez feltétel lesz, mi vagyunk talán Európa egyetlen országa, ahol az ökogazdálkodás területe csökkent, még úgy is, hogy mindenféle statisztikai trükköket bevetettek. Tehát azért ez mindenképp egy rossz irány, és jó, ha ezzel szemben van azért rajtunk egy teher.

Felmerült az is, hogy egy mobilapplikáció lesz kötelező mindenkinek, aki területalapú támogatást akar igénybe venni, meg egyáltalán aki gazdálkodik, és biztos jó, hogyha a XXI. század eszközeit minél nagyobb mértékben bevonjuk a gazdálkodásba, csak azért ismerve az előregedő európai és hazai gazdálkodói réteget, nem biztos, hogy mindenki számára életvitelszerűen alkalmazható egy ilyen okostelefonos megoldás. Ha végül is úgy alakul, hogy ez kötelező lesz, akkor ebben milyen segítséget tud esetleg

nyújtani a magyar kormány a falugazdász-hálózaton keresztül vagy bármilyen más módon?

Szintén más téma, de érdekes lehet, hogy a kommunikációban megjelent a miniszter úr részéről is, hogy a migrációval kapcsolatos többletköltségek gyakorlatilag elvehetnek majd pénzt a magyar gazdától. Túl azon, hogy ezen a területen azért elég sok a kormányzati túlzás, van-e ennek bármilyen realitása? Legalább így zárt körben lássunk tisztán, hogy ez pusztán a szokásos Soros-migráns dolog...

ELNÖK: Ez a kör nyílt kör.

MAGYAR ZOLTÁN (Jobbik), a bizottság alelnöke: ..., vagy az államtitkár úr véleménye szerint mennyi a realitása ennek az első hallásra meredek kijelentésnek?

Szintén ezzel párhuzamosan többször elhangzott az államtitkár úr előadásában, hogy a szubjektív elemek megerősödhetnek a források kiosztásánál, ami Magyarország asztalborogató hozzáállása mellett valóban tartalmaz veszélyeket, de ez mennyire reális, vagy mekkora mértékű forráselvonást jelenthet ez, mert ha ilyen mértékben veszíti el kormányunk a saját szövetségeseit is, akkor tényleg megtapasztalhatjuk azt a gyakorlatban, hogy a magyar gazdák látják a kárát ennek a politikának.

Most már csak négy olyan területről szeretnék tényleg egy-egy konkrétumot hallani, ami, azt hiszem, a legkomolyabb problémák között van ma. Ilyen a fiatal gazdák helyzete. Milyen plusztámogatásokról lehet hallani a rendszer jelen állapotában, hogy tényleg képesek legyünk arra – de ez nyilván nem csak magyar probléma, tehát azt hiszem, hogy ebben lehet szövetségeseket találni Európában –, milyen olyan pluszelemek jelenhetnek meg a következő időszakban, amelyek a fiatal gazdákat vagy egyáltalán a fiatalokat arra ösztönzik, hogy ezen a területen megjelenjenek? Ezzel párhuzamosan az agrár-generációváltást könnyítő mechanizmusok bekerülhetnek-e a rendszerbe?

Illetve az öntözhetőséggel kapcsolatban itt egy komoly ellentmondás vagy komoly harc van folyamatosan a környezetvédelmi szempontok és az agrárszempontok között. Ebben lehet-e elmozdulás abba az irányba, hogy meg tudjuk értetni a nyugati tagországokkal azt, hogy nálunk egy kicsit azért még jobb a helyzet, ha a vízről beszélünk, és lehet-e ebben nagyobb hazánknek a mozgástere?

Röviden ezeket szerettem volna megkérdezni. Köszönöm.

ELNÖK: *(Jelzésre:)* Steinmetz Ádám!

DR. STEINMETZ ÁDÁM (Jobbik): Köszönöm, elnök úr. Én is tisztelettel köszöntöm az államtitkár urat, és nagyon köszönöm azt is, hogy eljött, és tájékoztatást adott a KAP jövőjével kapcsolatban. Én az alelnök úrral ellentétben egy kérdést szeretnék megfogalmazni – nagyon kíváncsi vagyok egyébként a válaszára –, mégpedig azzal a mondattal kapcsolatban, amely az Európai Parlament és a Tanács rendeletének javaslatában van, miszerint: „A tagállamok határozhatnak úgy is, hogy az alapszintű jövedelemtámogatás hektáronként meghatározott összegét differenciálják a hasonló társadalmi-gazdasági vagy agronómiai feltételekkel rendelkező területek különböző

csoportjai között.”. A kérdésem az, hogy ez konkrétan mit jelent, mi célt szolgál, és a magyar kormány kíván-e élni vele? Erre szeretnék választ kapni.

A KAP jövőjét érintő tárgyalások során személyesen önnek is sok sikert szeretnék kívánni, és remélem, hogy a jövőben is hatékonyan fogják tudni érvényesíteni a magyar mezőgazdaság minden szereplőjének az érdekeit.

ELNÖK: Nem látok további kérdezőt, nekem egy területre vonatkozóan lenne kérdésem. A harmadik témakörben láttam, olvastam az ízesített borászati termékek és egyéb meghatározásnál, hogy a szőlőtermelésben az úgynevezett direkt termő fajtákat – most nem a latin megnevezését mondtam – szeretnék bevonni, vagy azokra szeretnék kiterjeszteni a természetes fajták körét. Mit kell ez alatt érteni, és milyen indokok alapján gondolja azt a Bizottság, hogy nem elégséges a nemesített szőlőfajták termesztési köre? És akkor itt már nagyon mélyen belemegyek, kicsit mint a Szőlő-, bor-, pálinka albizottság elnöke is, de tudjuk, hogy itt azért van egy metilalkohol-, etilalkohol-képzési probléma is a direkt termő fajtáknál. Egyszerűen keveset látunk ebből, hogy mi ennek az oka, de inkább megdöbbenünk. Eszembe jutott a dán mezőgazdasági biztos asszonynak – Mariann Fischer Boel volt talán a hölgy neve –, aki még az ó-oidőben a rozéborok előállítására azt az ötletet is megengedte volna, hogy azt fehér- és vörösbor összeöntésével is előállítsuk. Szerencsére idő előtt távozott, még mielőtt ezt végig tudta volna vinni, de hatalmas felzúdulást váltott ki ez az ötlete. Valami hasonlót érzek itt is, megalapozatlannak érzem ezt az előterjesztést.

Azt azonban mindenképpen nagyon támogatom, és bízom benne, hogy ennek a véleménytervezetben is hangot adhatok, hogy ha jól érzekelem, a kormány az úgynevezett szubjektív elemek kiirtására, de legalább a csökkentésére törekszik, mert hogyha ezek benne maradnak, akkor egy-egy országnál rendkívül válogatva lehet majd kifogásolni az ő eljárásukat, és netán szankciókat kivetni az ország ellen, hogyha ilyen szubjektív elemek benne maradnak. A másik pedig, hogy a tagállami hatáskör csökkentésére irányuló elképzelések ellen továbbra is lépünk fel. Mi mindig egy adott mozgástéren belül képzeltük el ezt a lehetőséget, hiszen olyan széles körűek az Európai Unió tagállamainak a termesztési feltételei – itt éppen az államtitkár úr is megemlítette a balti államok környezetét, amelyek rendkívül alacsony termelési mutatókkal léptek be az Európai Unióba, ezért alacsony a földalapú támogatásuk is a sztenderdizáció miatt –, hogy azokra roppant nehéz egyértelmű szabályt, egy általános sztenderdelemet bevezetni, úgy, hogy az adott tagországnak ne legyen bizonyos mozgástere a specifikumok miatt, amelyek az adott tagországra jellemzőek. Ezt az irányvonalat tehát mindenképpen szeretnék megerősíteni mi is.

Azt illetően, hogy az átmeneti időszak egy vagy két év lesz-e, nagyon remélem, hogy akik az Európai Unióban döntési joggal rendelkeznek, azok is tisztában vannak azzal, hogy az átmeneti időszakban nagy változást akkor nem szabadna hozni, gyakorlatilag tovább kellene futtatni a jelenlegi rendszert, mert az a triviális, az adott évekre arányosan fenntartott, kiosztható pénzügyi alapokkal. Mindig szívfájdalmunk, de szinte biztosak vagyunk benne, hogy most is kevés idő áll majd rendelkezésre a gazdák felkészítésére. Így volt ez a jelenlegi ciklusban is, amikor bejöttek a kistermelői támogatási lehetőségek, az egyedi szőlő..., pontosabban a szőlő nem, de a gyümölcs és egyéb fás szárú ültetett növények egyedi támogatási lehetősége, és sok minden más, és nagyon kellett kapkodni, hogy megfeleljünk az EU-s elvárásnak, de

egyben kihasználjuk azt a lehetőséget, amit megenged a jogszabály. Ez egy komoly kihívás az adott ország agrárvezetésének, hogy ezt megfogalmazza, beindítsa. Persze itt megemlítésre került az a hálózat, a kamarai hálózat, a falugazdász hálózatra utalok, az ő felkészítésük, mert minden gazda oda fog menni, tehát meg fogja kérdezni, hogy akkor most én mit csináljak, és melyik variáció lenne számomra a legjobb. Mert a gazda nem fogja elolvasni ezt a bődületes mennyiségű jogszabályt, az nyilvánvaló, azt le kell fordítani európairól magyarra, ha szabad így kifejeznem ezt, és a gazdát egy érdeklő: melyik típusú állapotában tudja maximalizálni a támogatást, úgy, hogy ezért netán feladatokat is vállal. Ugye, ilyen az AKG kérdésköre.

Arra a kérdésre még senki nem adott választ, hogy rendben van, hogy védeni kell a talajunkat – Magyar Zoltán alelnök úr utalt itt arra, hogy 50 év múlva talán már termelni sem fogunk tudni ilyen talajkiszigerelési állapotok mellett, amelyek a nyugat-európai országokban jelenleg folynak, vagy ahol már meg is történt, Hollandiára gondolok, ahol háromévente két méter mélységig gőzzel kell fertőtleníteni a talajt, hogy egyáltalán tudjanak benne termelni –, ez rendben van, de hogyha természet közeli állapotok között szeretnénk élelmiszert termelni, és mi, Magyarország erre készen áll, annak viszont elég komoly költségei vannak, mert vagy a hozamszintjeink nem lehetnek akkorák, amelyekkel itt versengünk, és tonnaszámokról beszélünk hektáronként, vagy pedig az egyéb járulékos költségei lesznek drágábbak. Ha csak az AKG-ra gondolok, igen, járulékos költségei vannak, ezt ellentételezi valamilyen mértékig a magasabb összegű kifizetés, a környezetbarát vegyszer, igen ám, csak a környezetbarát vegyszer mindig drágább, mint a nem környezetbarát vegyszer, ez a helyzet, ezt valamiért a gyártók is tudják, úgy tűnik, vagy nagyobb kutatásokat kell nekik eszközölniük, hogy miért lesz az környezetbarát, ezért drágább, és aztán a levélanalízis, a talajanalízis, a madárodúk kihelyezése, és hadd ne soroljam!

Értjük mi ezt, a pártján is vagyunk, egyébként épp az AKG-területeknél egy nagyon jelentős területet foglal el Magyarország – itt visszautalok Magyar Zoltán alelnök úr kritikájára, hogy a biológiai területek csökkennek, de az AKG-terület kapcsán, amely, merem azt állítani, természet közeli állapotokban szeretné az élelmiszert megtermelni, jók vagyunk, sőt óriási túljelentkezés volt az AKG-ra, aki ismeri, tudja, sajnálatos módon nem is tudtuk teljesíteni az összes igényét azoknak, akik bejelentkeztek, és egyre többen jelentkeznek be. A magyar gazda tehát érzékeny erre a környezetvédelmi igényre, hogyha ezt megfelelő ellentételezéssel kifizetik neki, akkor partner ezekben a kérdésekben. De az, hogy legyünk környezetbarátok, keveset termeljünk, ne terheljük túl a földet, és jó lenne, hogyha ezt olyan alacsony áron tennénk, hogy a fogyasztó meg tudja fizetni az élelmiszert, na, ez nem megy! Akkor itt valami nem fog sikerülni, drágább lesz az élelmiszer, aminek meg mindenféle egyéb társadalompolitikai következménye van, hogy csak a társadalom megfelelő rétege, középrétege lesz az, amely a biztonságos, jó minőségű élelmiszert meg tudja majd fizetni, és akkor ebből nagyon komoly feszültségek alakulhatnak ki, ezt mindenki ismeri.

Elnézést kérek ezért a kevés kérdést, inkább álláspontot tartalmazó okfejtésért, de próbáltam érzékeltetni, vagy legalább reflektálni az államtitkár úr által előadottakra, amennyiben, mint említettem, ezt az irányvonalat nagyon szeretnénk támogatni, amit a magyar állam, a magyar kormány képvisel, mert különben ennek következményei vannak, amelyekre az Európai

Unió egyelőre nem ad választ. Sokszor elfelejtik, akik a mezőgazdaság támogatásának a csökkenéséért küzdenek – ezek általában, rendszerint a skandináv országok és a nagyobb összeget befizető, iparilag erős országok –, pedig egy apróságot észre kellene venniük: a mezőgazdaság élelmiszert állít elő, és azt emberek fogják megenni, tehát kulcskérdés lesz, hogy mit akarunk egymással megetetni, és ez elvezethet-e oda, amit most már sajnos egy-két elég komoly orvosi kutatás és feltárás mutat, hogy sajnálatos módon igenis az élelmiszerek mellé odatett tartósítószernek, színyagnak meg kutyafülének, nem tudom hányféle E-típusú nem kívánatos szernek, annak bizony egészségügyi következményei is vannak, kész. Természetesen mindenki szeretne teljes kiőrlésű, ősgenetikával rendelkező búzából készült kenyeret enni, csak azt tudni kell, hogy az nem 4,5-5 tonnát fog teremni, hanem esetleg egyet hektáronként, és az tényleg nagyon egészséges, csak akkor azt ötszörös áron kell majd megvennünk. Ennek a logikáját tehát ha lennének szívesek észrevenni, akik a mezőgazdaság támogatását sanyargatják és csökkentik, hogy egyelőre a mezőgazdaság biztosítja a világ emberiségének az élelmiszerellátását, ez a helyzet. Köszönöm szépen.

(Jelzésre:) Most ellenzéki képviselőnek – láttam Pócs János jelentkezését is –, Apáti Istvánnak adok szót.

DR. APÁTI ISTVÁN (független): Köszönöm szépen. Tisztelt Bizottság! Tisztelt Államtitkár Úr! Csak hogy a számok nyelvére fordítsuk le azt, ami itt elhangzott: jól értettem-e, hogy akár 50 ezer forintra vagy az alá is csökkenthet a területalapú támogatás? Vagy körülbelül milyen intervallumba, milyen sávba lehet reálsan belőni az új költségvetési időszakban a földalapú támogatások összegét vagy mértékét?

Természetesen nagy híve vagyok a környezetvédelemnek, itt az előbb az elnök úr is utalt rá, és a környezetbarát meg egyébként egészségbarát meg egészségtudatos vegyszerek használatának, de egyrészt ezeknek valóban sokkal magasabb az ára, másrészt főleg a kertészeti ágazatban ehhez gazdabarát felvásárlási árakat is jó lenne rendelni vagy biztosítani. Tudjuk, hogy ebben az állam vagy a mindenkori kormány eszközei korlátozottak, de azért nem a nulla tartományban mozognak. Megjegyzem: tudom, hogy ez aztán végképp nem a jelenlegi magyar kormány felelőssége, de mondjuk a lengyelekhez viszonyított versenyképességi hátrányunk egyre aggasztóbb a zöldség-gyümölcs ágazatban is, ugyanis ők mondjuk akár a fehér orosz szállítási útvonalak okosban történő bevállalásával, akár a Szerbiába történő leszállítással és a Szerbiából történő, Oroszországba való kiszállítással komoly versenyelőnyhöz jutnak, nem beszélve a sokkal magasabb állami támogatásukról. Így például a rendszerint lényegesen sokkal rosszabb minőségű lengyel gyümölcs sokkal versenyképesebb, és ez sajnos Magyarországon is komoly problémákat okoz. Ha bemegyünk egyébként egy bel-pesti Sparba vagy egyéb nagy áruházlánc valamelyik üzletébe, és ott megnézzük mondjuk a gyümölcs végfogyasztói árait, akkor az ahhoz képest, amit egy gazda megkap érte, a vérforraló, vérlázító, egészen pofátlan és arcátlan lehúzásnak a kategóriája.

Tehát lehet, meg kell is bizony előírni környezetbarát vegyszereket meg az ehhez kötött, tehát a gazdák tevékenységéhez, tudatosabb tevékenységéhez kötött támogatásokat, csak jelzem, hogy itt felvásárlásiár-problémák vannak, másfelől pedig pontosan a kézimunka-igényes ágazatokban egyrészt munkaerő már alig van, ami pedig esetleg rendelkezésre áll, évről évre

elképesztő mértékben drágul, amit szintén nem követ a felvásárlási árak emelkedése. Ha ehhez még hozzáadjuk az időjárás kockázatokat, jelesül a megérzésem szerint most igen valószínű tavaszi fagyot – mert ilyen enyhe február és március után szerintem sajnos törvényszerű lesz, hogy egy tavaszifagy-csapás érkezik –, meg aztán a nyári jégverést és viharokat, a gazdák ebben rejlő nagyon nagy kockázatát, akkor ha kifog két egymást követő ilyen évet egy kis vagy közepes családi gazdaság, nagyjából csődbe ment egyébként. Tehát a kárelhárítási meg a kárenyhítési rendszeren is érdemes lenne gondolkodni, és ezzel kapcsolatban is lenne kérdésem, hogy itt várhatóak-e egyébként változások.

Engedjék meg nekem, hogy egy nagyon picit kiterjesztőleg értelmezve a kereteket a jelenkori támogatásokhoz is fűzzek néhány gondolatot! Ültetvénytelepítési vonalon van egy 9 milliárdos probléma, ha nem tévedek, és itt – meglátásom szerint – egy meglehetősen helytelen jogértelmezéssel és soha sehol le nem írt, hanem talán szóban elhangzott iránymutatásokkal, vezetői utasításokkal, amelyeket pont emiatt egyébként jó irányba is lehetne fordítani, úgy tűnik, hogy százas nagyságrendben fognak akár kis és közepes családi gazdaságok is elesni ültetvénytelepítési támogatásoktól. Itt a termőre fordulástól számított időt vagy éppen a korábbi telepítéstől, a régi, a lecserélésre váró ültetvény eltelepítésétől számított időhöz – ami 12 évben meghatározott – kötött szabályrendszerét vitatom én. Hogyha ilyen magas források érkeznek még ebben a költségvetési ciklusban, és neki akarunk vágni egy újnak, akkor talán 9 milliárdot nem kellene megspórolni Brüsszelnek egy olyan jogértelmezés meg szabályértelmezés miatt, amit Brüsszel sem vár el tőlünk legjobb tudomásom szerint, csak ez a nagyon rossz magyaros önsorsrontás jön elő, tehát hogy valakinek van egy becsípődése, nem tudom, hogy kinek, úgy látja, hogy szerinte így most az értelmezés abba az irányba helyes, hogy ne jusson több száz pályázó támogatáshoz, holott ez csak tőlünk függene. Mielőtt tehát belevágunk itt az új költségvetési ciklusba, még próbáljuk meg a jelenleg futó projektek elbírálását megfelelő irányba fordítani, mert hogyha a saját dolgainkat, a saját hatáskörben megtartható problémáinkat nem tudjuk gazdabarát módon rendezni, és a kis, közepes családi gazdaságok javára fordítani, akkor rossz érzése van az embernek az új költségvetési ciklussal kapcsolatban is. Ez egy kardinális probléma.

Most egy marginálisabbra kérdeznék rá, nyilván némi elfogultsággal: az erdőterületek vonatkozásában van-e bármi esély arra – talán most végre növekednek az erdőterületeink –, hogy mondjuk a rendezett jogállású területek esetében, amely, zárójelben megjegyzem, ösztönzőleg hatna az osztatlan közös tulajdoni forma megszüntetésére is, tehát ott, ahol mondjuk hajlandóak erre a tulajdonostársak, egy ösztönző elemet, nagyon komoly ösztönző elemet is belerakva a rendszerbe van-e bármi esély arra, hogy legalább az általános mértékű földalapú támogatások egy töredékét megkapják? Mert jelen pillanatban, ha nem tévedek, akkor a Natura 2000-es kompenzációs támogatás az egyedüli az erdőterületeknél is fafajhoz meg az erdő életkorához igazítva durván 4 ezer és 71 ezer forint/hektár/év támogatási összegben, ahol bármilyen támogatás jár az erdőterületekre. Ismerve persze az erdő élettanát meg az erdőgazdálkodás sajátosságait senki nem azt mondja, hogy mondjuk a szántókéval egyező vagy az általános mértékűt kapják meg, de a szakmától elhangzott az, hogy már az 50 százalékos vagy akár egy kicsit az alatti mértéknek is tudnának örülni, amelyet, hozzáteszem, most csak így hangosan gondolkodva, mondjuk azoknál a területeknél lehet érdemes

megtartani vagy bevezetni, amelyeknek a tulajdonosi helyzete, jogállása rendezett, ezáltal is arra az irányba eltolva a folyamatokat, hogy a régi idők átka, az osztatlan közös tulajdon minél hamarabb eltűnjön, vagy a lehető legcsekélyebb mértékre korlátozódjon. Erre is várnék valamilyen választ. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Pócs János!

PÓCS JÁNOS (Fidesz): Köszönöm szépen. Államtitkár Úr! Sok harcot és sok hitet kívánunk ahhoz, hogy a magyar gazdáknak az érdeke megfelelő módon képviselve legyen, hiszen azért láthatjuk, hogy az EU agrárpolitikájának az alapja a piacszerzés és a magyar gazdaság minél hatékonyabb gyengítése az ő szempontjukból.

Az én felvetésem már az elnök úrtól és Apáti képviselő úrtól is többé-kevésbé elhangzott, a kertészet versenyképességének a megőrzésére szeretném buzdítani az agrárium képviselőit, hiszen úgy gondolom, hogy a kertészet minden hazai és egyéb támogatás mellett nagyon nehéz helyzetben van ma Magyarországon elsősorban a bér és a munkaerőhiány miatt, hiszen a kertészet egy nagyon munkaerő-igényes kérdés, ahogy azt is egy kicsit fájó szívvel tapasztalom, hogy a szerintem kiváló hazai kertészeti pályázatok nem kerülnek olyan jól kihasználásra, mint ahogy ezt a tárca képviselői szeretnék, hiszen már most is látják a kertészet művelői, hogy ez egy olyan ágazat, amely, hogyha a munkabérek és a munkaerőhiány ilyen szinten fog fejlődni, nem lesz versenyképes, és azt is láthatjuk, hogy ezt a helyzetet nagyon komolyan kihasználja az EU kertészeti ágazata, hiszen sajnos már az élelmiszerpiacokon – de akár a virágkertészetről is beszélhetünk – mindenféle szempontból az ő jelenlétük a meghatározó, pedig tudjuk jól, hogy Magyarország területi és éghajlati adottsága kertészeti szempontból kiváló. Ennek az erős képviseletére szeretném a továbbiakban is buzdítani az államtitkár urat. Köszönöm, elnök úr.

ELNÖK: *(Jelzésre:)* Czerván György!

CZERVÁN GYÖRGY (Fidesz), a bizottság alelnöke: Köszönöm szépen. Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Államtitkár Úr! Hölgyeim és Uraim! A legfontosabb dolgot talán még nem mondtuk ki, és ez közös siker, úgy gondolom: az, hogy egyáltalán a KAP folytatásáról beszélünk. Higgyék el, hogy ez nem magától értetődő dolog, hiszen, emlékszem, már 2010-ben is voltak olyan opciók, hogy nincs is szükség tulajdonképpen közös agrárpolitikára. Az tehát a legfontosabb, hogy folytatódni fog a közös agrárpolitika, ez valamennyiünknek jó hír, és a „valamennyiünk” alatt nemcsak az agrárosokat értem, hanem az élelmiszer-fogyasztókat is, tehát ez mindenkinek egy jó hír. Persze – ez az egyik kedvenc mondásom – a lényeg a részletekben van, és itt nagyon sokan bele is kérdeztek részletkérdésekbe. Én ezt nem fogom megtenni, hiszen meglehetősen képlékeny állapotban van még ez a dolog, és szeretném mindenkinek a figyelmét felhívni arra is, hogy vélhetően júniustól egy teljesen más összetételű Bizottság, egy másik agrárbiztos, egy más összetételű Parlament lesz – hogy mennyivel más, azon ne nyissunk vitát, majd kiderül a választások után. A lényeg az, hogy úgy gondolom, nagyon sok részletkérdés még megbeszélésre vár, és ez akár számunkra kedvezően vagy a mostani elképzelésekhez képest kedvezőbben is alakulhat. Ehhez a magyar

szakembergárda, úgy gondolom, mind a minisztériumban, mind az Agrárkamarában, mind a kutatóintézetekben rendelkezésre áll.

Elviekben – és majd itt valamilyen állásfoglalást kell megfogalmaznunk – ezen megjegyzésem kivül azt is szeretném rögzíteni, hogy Magyarország az Unióból támogatási rendszeren keresztül, a KAP-on, illetve a Kohéziós Alapon keresztül kapja a legtöbb támogatást, ha jól tudom, ez olyan 90 százalék körüli mértéket tesz ki, és az elképzelések szerint pont ezt a két alapot szeretné a legnagyobb mértékben csökkenteni a jelenlegi brüsszeli vezetés. Ez ellen maximálisan tiltakozhatunk.

Ami a KAP-ot illeti, én úgy gondolom, hogy az is megfogalmazható, hogy elfogadhatatlan a KAP bármilyen mértékű csökkentése, főleg oly módon, ahogy az látszik az államtitkár úr beszámolójából is, hogy többletterheket próbálnak tenni a gazdák vállára, ráadásul az is egyértelműen látszik, hogy bonyolultabb lesz a rendszer.

Én úgy gondolom, arra is fel kell hívnunk a figyelmet, hogy a közös agrárpolitika bárminemű csökkentése – most a brexit kérdésébe nem akarok belemenni, én úgy gondolom, hogy itt az arányokra kell odafigyelni elsősorban, tehát nem feltétlenül abszolút összegben kell mindig gondolkodni – az élelmiszer-biztonságot, az Európai Unió méltán irigyelt élelmiszer-biztonságát, illetve a fogyasztói árakat is veszélyezteti, amire az elnök is utalt itt. Ez tehát ilyen szempontból sem megengedett, és még egyszer hangsúlyozom, hogy mi agrártermelők, agráriusok egy csónakban ülünk a fogyasztókkal, tehát gyakorlatilag minden emberrel.

Az pedig végképp elfogadhatatlan, bárhogyan fogalmazzuk is meg a dolgot, hogy ha egyszer van egy közös költség, amit majd az állam- és kormányfők el fognak fogadni, aminek MFF a rövidítése a brüsszeli zsargonban, ha jól tudom, az valamilyen összecsúszáson lesz fogadva, de világos dolog, hogy ha a brüsszeli költség az eddigiekhez képest új jogcímekeket vezet be, vagy megnöveli azokat a jogcímekeket, amelyek nemrég óta vannak színpadon, gondolok itt a migrációra, akkor abból logikusan következik az, hogy a közös agrárpolitikára vagy a Kohéziós Alapra kevesebb pénz fog jutni, mint hogyha ezeket nem a közös költségéből finanszíroznák. Szerintem tehát jogos az a megfogalmazás, hogy nem tudjuk elfogadni azt, hogy a migráció vagy a migráció egy részének a költségét a gazdákkal, az uniós gazdákkal, ezen belül a magyar gazdákkal fizetessék meg.

A részletkérdések kapcsán sok mindenről szó volt. Én csak azt szeretném hangsúlyozni, hogy természetesen az egyik legfontosabb támogatási jogcím, ami tagállami hatáskör, a termeléshez kötött támogatások kérdése, ami egyébként főleg az állattenyésztést és a kertészetet érinti Magyarországon, bár megjegyzem, hogy a szántóföldi növények közül a cukorrépa az egyedül támogatott növény, és ha nem lenne ez a támogatási jogcím, Magyarországon már megszűnt volna a cukorrépa-termelés.

Nagyon fontos az átmeneti nemzeti támogatások kérdése, és nyilván nagyon sok részletkérdés tisztázásra vár, a redisztribúció, a capping, a capping munkabér-jóváírás kapcsán én is egyértelműen a kistermelői átalány támogatása – ami egy népszerű, bevált forma – törnék lándzsát, hogyha döntenem kellene.

De nagyon fontos, és államtitkár úr, csak megerősíteni szeretnék, hogy tudjuk azt, hogy Brüsszelben hogyan mennek ezek a tanácskozások: van mondjuk öt perc egy olyan fontos kérdésre, hogy a zöldítés részletei, vagy számtalan példát tudnék mondani, és akkor mind a 27 vagy – régebben 28 –

tagállam elmondja öt perc alatt az egyébként szigorúan adott mandátumát, tehát úgy elbeszélünk egymás mellett, hogy a magyar parlament ahhoz képest egy nagyon-nagyon pozitív példa, amikor megnyilatkoznak a politikusok, hiszen a kötött mandátumhoz mindenki, minden miniszter, minden államtitkár ragaszkodik, mert egyébként az kötelező a részére, másrészt meg a tolmácsolás miatt sem mindegy, hogy valaki elkalandozik-e, és a szakmai nyelven a tolmácsolás talál, elsüllyed, vagy esetleg félreértések születnek, meg nyilván az érdekek is nagyon összetettek és sokrétűek. Ebből pedig az következik, hogy a közös szövetségeseket, a közös nevezőket a tagállamokkal meg kell találni, és célszerű erősíteni. Erre a V4 vagy a V4+2, a V4+3 – különböző formulák vannak – szerintem alapvetően jó, hiszen az érdekeink itt alapvetően találkoznak, de azon kívül a bilaterális tárgyalások is nagyon fontosak tárca szinten vagy miniszterelnöki szinten abban, hogy ezeket a közös nevezőket megtaláljuk, mert azt hiszem, ez valamennyiünknek érdeke, főleg egy ilyen kis tagállamnak, mint Magyarország.

Ugyhogy én ezekhez a tárgyalásokhoz sok sikert kívánok, és bízom benne, hogy a végén nem csak a KAP-ot tudjuk üdvözölni. Most mindegy, hogy átmeneti év lesz-e, az átmeneti év olyan, hogy ha ez a mostani rendszer jobb, mint a következő lesz, mint ahogy az előző is jobb volt, mint a mostani, akkor nekünk az az érdekünk, hogyha minél hosszabb az átmeneti idő, de már a következő büdzsé forrásszámai fognak bejönni a mostani szabályok mellett. Nekünk az a jó, hogy működik a KAP, folytatódik a KAP, és reméljük, azon dolgozunk, azon dolgozik a kormányzat, hogy a részletszabályok is kedvezőbbek legyenek majd a jövőben. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Úgy látom, hogy az államtitkár úrnak adhatok szót újra, hogy a feltett kérdésekre, gondolatokra válaszoljon.

Dr. Feldman Zsolt válaszai, reflexiói

DR. FELDMAN ZSOLT államtitkár (Agrárminisztérium): Köszönöm szépen, elnök úr. Igyekszem sorrendben menni. Magyar Zoltán képviselő úr felé a stratégiai tervről: a kihívás éppen az ebben, hogy hét évre előre lényegében mindent rögzíteni kell, hét évre előre rögzítjük különböző paramétereinket indikátorostól, támogatási jogcímeztől, mértékestől, mindenestől, ezt kell, ugye, elfogadtatni. Amiről beszéltem, az az éves értékelés, az pedig lényegében annyit jelent, hogy ezeknek a mutatóknak a teljesülését, legyen mérhető vagy nem mérhető adott éven belül annak bármilyen előrehaladása, a jelen állapot szerint vagy az eredeti javaslat szerint – hadd fogalmazzak így, hiszen remélhetőleg nem ez lesz a vége – évente kell riportolni, és a riport alapján majd megnézegetik az Európai Bizottság illetékes kollégái, auditorai, hogy vajon követtünk-e el ott hibát, jól működik-e ez a rendszer, és ha nem, és azt állapítják meg, hogy az valamiért a támogatási rendszerre visszavezethető, akkor annak a korrekcióját kérik adott esetben, tehát hogy tegyünk javaslatot arra, hogyan csinálnánk jobban. Ennyiben tehát finomodhat vagy alakulhat menet közben a rendszer, hogy ha valamely ilyen kitűzött indikátor – legyen szó tényleg környezeti vagy bármilyen más indikátorról – nem teljesülése látszik, akkor az első körben nem feltétlenül pénzügyi kizárással indítana a jogszabály alapján legalábbis a rendszer, hanem van egy korrekciós mechanizmus, ami valamilyen formában óhatatlanul kihat a támogatási feltételrendszerre is menet közben, utána pedig, ha ez nem megy, vagy ha valamilyen nagyon súlyos, orvosolhatatlan

problémát tárna fel az Európai Bizottság illetékes auditrésze, akkor pedig utána jön a pénzügyi kizárás, ami arról szól, hogy valamilyen összeget nem adnak oda lényegében a közös európai büdzséből, hanem azt visszatartják, vagy nem kerül át, és akkor ez merülhet fel.

Ilyen értelemben tehát hétéves a stratégiai terv, az a teljes közös agrárpolitikai ciklusra kiterjed, ugyanakkor viszont a mostani állás szerint – mondom, remélhetőleg nem így marad – évente kell riportolni, és évente értékeli azt, hogy lényegében milyen előrehaladást érünk el különböző mutatók tekintetében.

A degresszió, a capping tekintetében maga a Bizottság javaslata arról szól, hogy 60 ezer és 100 ezer euró között gazdálkodónként egyfajta degresszió, támogatáscsökkenés, sávcsökkenés következne be, 100 ezer euró fölött pedig egy támogatáselvonás lenne. Ennek több pikantériája van, hiszen az eredetileg megfogalmazott javaslat úgy szól, hogy ez nemcsak erre a fenntarthatósági jövedelemtámogatásra vonatkozna – a SAPS-nak ez az éppen aktuális új munkaneve –, hanem kiterjedne a termeléshez között támogatásokra, a redisztribúciós támogatásra, ha lenne, kiterjedne az eco-scheme-re, mindenre. Tehát lényegében ez egy buta dolog – nem tudok jobb szót használni –, hiszen az adott más támogatási jogcímeknek az értelmét veszi el nagyon gyakran, hiszen keresztbeveri lényegében azokat a támogatásokat, hogyha ez ebben a formában rögzülne.

A capping kapcsán én hangsúlyoztam azt, és ezt tudom mondani, hogy a minél rugalmasabb szabályokban vagyunk érdekeltek amiatt, hogy adott esetben – ezt azért merem állítani – az, hogy 100 ezer euró felett minden támogatást el kellene venni az adott üzemtől, az a magyar mezőgazdasági üzemszerkezet szempontjából egy elég kemény beavatkozás lenne lényegében magába a mezőgazdasági üzemszerkezetbe is, ami óhatatlanul egy támogatásoptimalizálási folyamatot indítana el a racionálisan, támogatáspolitikai szempontból racionálisan gondolkodó magyar mezőgazdasági termelők között, ami nem egy versenyképes és hatékony üzemszerkezet kialakítását eredményezné, ezért mondjuk tehát azt, hogy minél rugalmasabban és minél inkább csak a konkrét területalapú támogatásra fókuszáltan kell. Hogy ez Magyarországon hogyan fog pontosan kinézni, arról még nincsen döntés, hiszen még a szabályok sem adottak, de mi – és ezt nem győzöm soha hangsúlyozni – a legszigorúbb cappinget alkalmazzuk, hiszen ma Magyarországon lényegében 176 ezer euró fölött minden eurócentnyi támogatást megvonunk a nagygazdaságoktól az alaptámogatás tekintetében. Ez egyedülálló az Európai Unióban, ilyen szigorú szabály máshol nincsen.

Itt fontos a munkabér-beszámítás, hiszen felmerült, a javaslatban az szerepel, és ezt mi támogatjuk, hogy a munkabér- és járuléktömeg beszámításra kerüljön, ami csökkentené a támogatáselvonás mértékét, ez támogatható. Itt szintén a részletekben van az ördög, hiszen hogy milyen bér kerül beszámításra, az egy fontos kérdés, mert nem mindegy, hogy a konkrét alkalmazottak, a mezőgazdasági üzemben alkalmazott munkavállalók bér- és járuléktömege kerül beszámításra, vagy egy országos átlagbér kerül beszámításra, vagy esetleg egy uniós átlagbér kerül meghatározásra. Ez amiatt nem mindegy, hiszen teljesen más mondjuk egy német mezőgazdasági vállalkozás bér- és járuléktömege, amely adott esetben a támogatási rendszerben ebben az esetben mondjuk a támogatásmegvonást csökkentené,

és teljesen más akár a magyar, de mondhatnék bármilyen más tagállamot, tehát ilyen szempontból ez egy neuralgikus kérdése ennek.

A nemzeti hozzájárulás növelése kérdéskör a társfinanszírozott támogatási formáknál érdekes. Ahogy mondtam, azt gondoljuk, hogy a magyar érdek a minél magasabb európai uniós társfinanszírozási mérték elérése, tekintettel arra, hogy nem szeretnénk ezeknek a politikáknak az egyfajta renacionalizáció irányába való elmozdulását elősegíteni, tehát a közös jelleg megőrzése a minél magasabb arányú európai társfinanszírozásban érhető talán a szabályrendszer közössége mellett tetten, emiatt nem nagyon lehet más, azt gondolom, a magyar induló pozíció semmilyen tekintetben, mint hogy ezt próbáljuk érvényesíteni a tárgyalások során. Itt az is fontos lesz egyébként, hogy lesz-e limitálva a nemzeti társfinanszírozás felső mértéke, hiszen a szegényebb és a gazdagabb tagállamok lehetőségei mindig mások a költségvetés tekintetében, tehát ilyen értelemben az is fontos a másik oldalon, hogy nemcsak a minimum, hanem lényegében a plafon is szabályozva legyen, azt gondolom.

Visszakanyarodva – a kérdések sorrendje hozta ezt most –, mindig kiváló levelezésünk van a támogatási rendszer megoszlásáról a különböző üzemméreték között, és nem nagyon szoktunk tudni másra kilyukadni, mint hogy ha egy támogatási forma hektáralapon van, akkor az adott gazdálkodó által művelt hektárok száma óhatatlanul determinálja azt a támogatási mértéket, amely van, és erre mondom azt, hogy a legszigorúbb capping van. De itt hadd mondjam el azt, hogy 2010-hez képest egy jó és használható, azt gondolom, valamennyiünk számára jó indikátor – hogy ennél a kifejezésnél maradjak –, hogy az egyéni és a társas vállalkozások közötti földhasználati arány a korábbi 50-50 százalékról most durván 60-40 százalékra ment el az egyéni gazdaságok irányába, magyarul mind a támogatáspolitikai, mind pedig a birtokpolitikai eszközrendszer e téren történő alkalmazása lényegében ebbe az irányba vitte el a folyamatokat. És hogy még egy példát mondjak: a Vidékfejlesztési Programban, ahol ez értelmezhető volt, elsősorban a beruházási támogatások esetében, ne felejtsük el, a kisebb méretű vállalkozások számára került allokálásra a források 80 százaléka, és egy bizonyos üzemméret felett pedig csak a források 20 százaléka vált hozzáférhetővé a gazdaságok számára, és ez sok esetben egyébként az adott termékpálya tekintetében kihívásokat is jelentett az adott szektorok számára.

A fenntarthatóság szempontjából itt egyébként én mindig azt mondtam, és a talaj merült fel, hogy személy szerint szakmailag minden, a talajjal összefüggésben felmerülő jó értelemben véve szigorítást, már olyan értelemben, ami tényleg a talajállapot megőrzését segítő megoldás, amely akár a támogatási rendszer oldaláról jön, én támogatni fogok, ha az értelmesen alkalmazható, pontosan azok miatt a szempontok miatt, amelyekről itt beszéltünk. Ilyen értelemben ha ott tudunk olyan megoldást, és mivel még nincs meg, hogy majd pontosan a támogatási rendszer mely polcára lesz a talajállapottal összefüggő előírás rögzítve, hiszen korábban volt szó arról, hogy mindenkinek talajvédelmi tervet kell majd készítenie, most ez már a szaktanácsadáshoz van kapcsolva, mindenesetre mi azon vagyunk, hogy minél több olyan adatot tudjunk a gazdálkodó számára biztosítani, amely akár a talajállapottal összefüggésben is van, de ez komoly fejlesztéseket igényel a másik oldalról.

Nincs olyanról szó, továbbugorva, hogy valami kötelező mobilapplikáció lenne a gazdálkodók teljes körére kiterjesztve, tehát ilyen

típusú szabályozási elem nincsen ebben. Hogy ez megnyugtató, vagy nem... Lehet, hogy jó lenne, ha nem is egy konkrét mobilapplikáció, de a digitalizáció kérdésköre generális vagy horizontális szempont lenne az új magyar agrárpolitika alakításánál is. Ilyen értelemben most is két dolgot tudok ezzel kapcsolatban mondani: az egyik oldalon mi magunk is elkezdtünk azon dolgozni, hogy az új KAP-ban a digitalizáció fejlesztését vajon milyen eszközök szolgálnák leginkább, hogy a tervezésnél már tudjuk ezt használni, hogy mire kell fókuszálnunk adott esetben a támogatási szabályok alakításánál, mire érdemes egyáltalán; a másik oldalon pedig az is látszik, hogy abban a tekintetben, hogy az elektronizálásban, mivel a támogatási rendszer döntő többségének lényegében már most is egy elektronikus kapcsolattartás és elektronikus kérelembenyújtás van, ilyen értelemben érdemi változás ezért nem várható.

A migráció kérdéskörénél az új közös költségvetés, az európai uniós költségvetés tekintetében van egy mínuszunk, ez a britek valamilyen formában történő kilépése az Európai Unióból, és vannak pluszok, hiszen ilyen a migrációs politika, de akár a védelmi politika is, azt szoktuk, azt tudjuk még példaként hozni, ahol többletkiadásokat tervez az Európai Bizottság, és a költségvetési javaslatban ilyenek fogalmazódtak meg. Az tehát tényszerű – nem tudok pontos számot mondani, ne haragudjanak! –, hogy ebben a költségvetési javaslatban források kerültek allokálásra a migrációra, a védelmi politikára, és óhatatlan, hogy ez a forrás valahonnan kivonásra kerül, és a számok feketén-fehéren azt mutatják, hogy ezek az új politikák bizony a közös agrárpolitikából és a kohézióból kerülnek mínuszolásra, és kerülnek áttételre más költségvetési sorokra.

A pénzügyi kizárások esete nem szövetségi politika kérdése, mi ebben, azt gondolom, az agrárium szempontjából és az ország szempontjából is egy értelmes szövetségi politikát folytatunk. A pénzügyi kizárás, ha nagyon le akarom sarkítani, akkor azt mondom, hogy az adott auditornak a magatartásán múlik – persze ez ennél azért összetettebb. Mindenesetre a megfelelőségünk az új mutatóknak, a megfelelőségünk az EU-s szabályoknak alapvetően majd az Európai Bizottság, és nem... amely önálló jogi entitás és független más tagállamoktól és az Európai Parlamenttől, tehát ez kifejezetten a gyakorlati tapasztalat alapján az ottani auditrészlegnek a, ha nem is kénye-kedve, de a szakmai hozzáállása alapján dől el lényegében, ez a tapasztalatunk a jelenlegi rendszerben.

A fiatalgazda-támogatás esetében két dologra hadd hívjam fel a figyelmet! Mi már most is alkalmazzuk a közvetlen támogatásoknál is, illetve ha visszaemlékezünk, akkor a Vidékfejlesztési Program beruházási támogatásainál is külön pálya, ha úgy tetszik, külön pénzügyi források kerültek elhatárolásra a fiatal gazdák számára, lényegében olyan pénzek kerültek egyes pályázatok tekintetében elkülönítésre, amelyeket csak fiatal gazdák pályázhattak meg. Ez egy jó módszer, én azt gondolom, tehát ilyen értelemben ezek az eszközök alkalmazhatóak lesznek a következő időszakban is. Most is lényegében 2 százalék az, ami a Bizottság javaslata alapján úgymond kötelezően a fiatal gazdákra kerülhet beállításra az I. pillérből, a II. pillérből vagy vegyesen. Mi abban leszünk érdekeltek, azt gondolom, hogy minél nagyobb hányadban lényegében értelmes – tehát ilyen értelemben hadd tegyem hozzá, hogy: értelmes –, fiatal gazdákat ösztönző, adott esetben tőkeoldalon az indulásukat, vagy éppen a másik oldalon a fejlesztéseiket segítő csomagot rakjunk össze. Fontos az is, hogy nem véletlenül készítünk most egy

generációváltásos szakmapolitikai programot, amelyben pont azt nézzük át, hogy az eddigi fiatal gazdáknak nyújtott támogatások hogyan járultak hozzá, jó eszközök voltak-e minden tekintetben, és amiről szoktunk még beszélni, hogy egyébként a gazdaságátadási jó gyakorlatokat hogyan lehetne terjeszteni, hogy lényegében ne csak pénzügyi, de adminisztratív oldalról is minél egyszerűbb legyen, ha már jelen pillanatban egész Európával együtt menetelünk ebben az előregedési problémában a mezőgazdaságban.

Az öntözés tekintetében lényegében szigorúbb lenne az Európai Bizottság új javaslata a támogatható öntözési beruházások tekintetében, mint a mostani, amely lényegében arról szól, hogy a jónál rosszabb állapotú víztest mellett általánosan tiltásra kerülne minden olyan beruházási támogatás, amely ellentétes a Víz Keretirányelvvel. Nahát, ez egy igen jelentős kiterjesztése lenne lényegében a nem támogatható beruházásoknak, tehát mi abban vagyunk érdekeltek, hogy ez egy értelmes, a vízgazdálkodási célokkal összeegyeztethető, de nem ilyen radikális és értelmetlen szűkítése legyen a dolognak, hanem mindig ténylegesen az adott víztest állapota, az adott vízmennyiség rendelkezésre állásához képesti szabályok kerüljenek megállapításra.

Steinmetz Ádám képviselő úr a kérdését a hektáronkénti támogatás differenciálására szűkítette le. Az lényegében ilyen szocioökonómiai alapú differenciálást tenne lehetővé, ami, ha a gazdaságilag elmaradott térségeket definiálnánk, akkor elvileg – most ez egy nagyon elvi megközelítés – térségenként vagy régióként, én sem tudom ezt így pontosan definiálni, lehetne adott esetben ilyen döntést hozni, vagy tartalmaz ilyen lehetőséget a javaslat, hogy a gazdaságilag elmaradott régiók tekintetében más alkalmazzunk. Nem biztos, hogy a magyar méreteket tekintve és a magyar gazdaság, mezőgazdaság szempontjából ez egy szerencsés és politikai értelemben felvállalható dolog lenne, hiszen alapvetően nem régióként térnek el a területalapú támogatások kedvezményezettjeinek a jövedelmezőségi és gazdasági sajátosságai, hanem más típusú szórás van, tehát nem területi alapon különbözik Magyarország az agrárium szempontjából. Ez az elsődleges szakmai véleményem ezzel kapcsolatban.

Font Sándor képviselő úr, elnök úr, a szőlő-bor kapcsán a direkt termő fajtákat említetted. Itt van egy jó hír. Hogy hogyan születnek a javaslatok, azt illetően egy jó állatorvosi ló volt a direkt termő fajtáknak a kérdésköre, hiszen nem sikerült hivatalos indoklást szerezni az Európai Bizottságtól, hogy miért tett ilyen javaslatot – ezt most halál komolyan mondom (*Derültség.*) –, és így nem volt nehéz dolga Magyarországnak: januárban 11 másik tagállamot beállítottunk magunk mellé, az európai bortermelés 93 százalékát tömörítették ezek a tagállamok, és egy jó szövetségi politikával lényegében nemcsak azt sikerült elérni, hogy tanácsi körben azt mondjuk, hogy ezeknek a direkt termő fajtáknak a bortermelésbe való beillesztése nem elfogadható, hanem maga a Bizottság is kivette már ezt a javaslatából. Ilyen értelemben nem nagyon volt erre példa szerintem a KAP többi része tekintetében, nem is tudok ilyet, de itt – még egyszer – annyira nem volt magyarázat mögötte, hogy maga a Bizottság is hivatalosan elállt ettől a javaslattól, tehát korrigálta, és a direkt termő fajták ilyen értelemben nem kerülnek be az árutermelő körbe, tehát ezt így sikerült negligálni. Megerősítem azt, amit az elnök úr említett, hogy tehát ilyen értelemben a szubjektivitás elkerülése és a tagállami hatáskör csökkentésének kezelése alapvető érdekünk.

Apáti István a hektáronkénti fajlagos támogatási mértéket kérdezte. Fontos az, és akkor ebben a körben is hadd tegyem meg ezt a rövid magyarázatot, hogy amikor a 2018-as összehasonlító árakról beszélünk, akkor ezt lényegében úgy kell érteni, hogy összehasonlítjuk a 2014-20-as időszakban Magyarországra érkező pénzeket és a 2021-27-re a Bizottság által javasolt pénztömeget, és a kettőnek az értéke egy 2 százalékos deflációs rátával számolva lényegében 2027 végére az a pénz, a '21-27 közötti pénz ezzel a 16, illetve 26 százalékkal ér kevesebbet. Ha ezt folyóáron nézem, tehát egyik évről a másikra, akkor durván 4 százalék körüli a közvetlen támogatási mérték csökkenése, és 16 százalék a Vidékfejlesztési Programé. Ilyen értelemben azt gondolom, hogy fontos, hogy egyébként Európában mindenki összehasonlító árakon számol, hiszen a tényleges értéket az jelzi, de gazdálkodói szempontból nagyon fontos, hogy ez a törés nincs így benne, hiszen a folyóáron való számolás alapján, ha így maradnának ezek a számok, egyik évről a másikra ilyen mértékű lenne a borítékunk csökkenése, de utána egyébként a termelő tényleges fajlagos hektáronként nagyon sok minden meg fogja határozni, hiszen attól függ, hogy milyen elemekből tudjuk majd a végén összerakni az egész támogatási programot, hogyan lesz a capping, hogyan lesz a kistermelői átalány, tehát nagyon sok minden függ ettől, majd az egyéni magatartásoktól, mindenesetre így kell ezzel számolni.

Az árképzés kevésbé szabályozási területe a közös agrárpolitikának, de ilyen értelemben hadd mondjam azt, hogy a szabályozás és így akár a piacsabályozási rendelet is mondjuk a jogi háttér rendezésében tud segítséget nyújtani. Ilyen lesz, amit elkezdtünk, és most folytatunk majd, ha a Ház is támogatni fogja, a szerződési keretrendszerek további hangolása alma és meggy tekintetében. Tehát egy ilyen keretrendszert tud mondjuk akár a közös agrárpolitika szabályrendszere biztosítani, hogy megmondja, hogy ha te kötelező szerződést alkalmazol bizonyos termékpályákon, akkor ezek és ezek és ezek a tartalmi elemek, legyen az ár, árképlet, mennyiség, minőség, ütemezés, minőségi kifogás kérdése. A szabályozás, a jog tehát ebben a tekintetben meg a tisztességtelen forgalmazói magatartás tekintetében tud kapaszkodókat jelenteni a termelő és a tőle felvásárló viszonyrendszerében.

A kockázatkezelés vagy a kárenyhítés. A kockázatkezelési eszközök alkalmazása kötelező elem a közös agrárpolitikában, amit mi nem bánunk. Most is három oldala van: nemzeti alapon működtetjük a kárenyhítési rendszert, a nemzeti büdzséből egy notifikált támogatási formában, a Vidékfejlesztési Programban mezőgazdasági biztosításidíj-támogatás van, ami szintén a kockázatkezelés része, és ebből lett finanszírozva, mondjuk úgy, a kamara által működtetett jégkarmérséklő rendszer is. Ebben a tekintetben ezek a kockázatkezelési eszközök ugyanúgy megmaradnak, tehát nem kell visszalépnünk, sőt ennek a keretrendszerre adott lesz. Tehát tudunk még tovább fejlődni ebben, tudjuk a mostani rendszereket is finomítani.

Az ültetvénytelepítés tekintetében most volt egy szélesebb körű szakmai egyeztetés Kis Miklós államtitkár úr vezetésével. Nem tudom, hogy ott megtárgyalásra került-e ez a konkrét, most felvetett dolog, vélhetően igen, és remélem, hogy az a végén valamit eredményez.

Az erdők tekintetében pedig valóban a szakmai inputok alapján ma az erdőtelepítés, a gazdálkodói erdőtelepítés egyik legnagyobb gátja, nem gátja, de alapvető közgazdasági oka, hogy a mezőgazdasági területhez kapcsolódó támogatások révén, annak okán erdőt telepíteni kevésbé éri meg magángazdálkodó által, hiszen jövedelmezőségi szempontból különbség van a

mezőgazdasági termelés jövedelmezősége és egy viszonylag hosszabb távon elnyúló erdőgazdálkodási jövedelmezőség között. A rossz hír az ilyen szempontból – és mi dolgozunk az erdész kollégákkal azon, hogy ezt hogyan lehet áthidalni –, hogy maga a mezőgazdasági támogatási rendszer nem tud ilyen értelemben az erdőre is kiterjedni, tehát olyat sajnos nem tudok mondani, hogy az a kétmillió hektár vagy akár abból az az egymillió, ami mondjuk magán-erdőgazdálkodók kezelésében van, az ebben a formában területalapú támogatást kaphatna, és ezzel át lehetne hidalni ezt a szakadékot úgymond, jövedelmezőségi különbözőséget. Más eszközöket kell tehát erre találnunk, ezt tudom ezzel kapcsolatban mondani, más eszközöket kell találnunk, hogy jövedelmezőbbé váljon, és a gazdálkodók rákapjanak az erdőtelepítés ízére (*Dr. Apáti István: Így van!*) – elnézést a képzavarért ezzel kapcsolatban!

Pócs János képviselő úr a kertészet versenyképességét említette. Valóban, erről beszéltünk, nemrégén tartottunk zöldség-gyümölcs–tematikus napot, és igazából az látszott, hogy a kertészet, összevetve mondjuk a 2007-14-es vagy '13-as időszakkal, támogatási oldalról sokkal jelentősebb lehetőségeket kapott, és ilyen értelemben ez segíti a versenyképességét – a termeléshez kötött támogatásoknál ezeknek a közgazdasági hasznosságáról beszélgetünk szakmai vitáink és beszélgetéseink során. Mindenesetre azt tudom ígérni, hogy a támogatási rendszer szempontjából a kertészet ugyanolyan fontos, és kiemelt figyelmet fog kapni, mint amelyet az eddigiek során is kapott.

Czerván György államtitkár úrnak pedig megköszönöm a gondolatait, és valóban hadd hívjam fel arra a figyelmet, hogy részben mi magunk is valóban nagyon bízunk az új politikai felállásban, hiszen fontos, hogy szemléletváltás és -formálódás történjen az EU-ban. Mi osztjuk azokat a... Nem erős kifejezés az „elfogadhatatlan”, tehát ilyen értelemben azt gondoljuk, hogy ez nyugodt szívvel használható nagyon sok elemére ennek a javaslatnak és a költségvetésnek, és valóban akkor is, ha egyedi pontokban érdekkülönbözőségünk van sok esetben – nem tudom – akár a lengyelekkel, hiszen ők magasabb fajlagos hektáronkénti támogatást szeretnének, tehát külső konvergenciát szeretnének, vagy mondjuk a tényleg más üzemstruktúrával rendelkező csehekkkel vagy szlovákokkal, de a többi kérdésben viszont tudunk, és együtt is működünk. Ilyen értelemben tehát a szövetségi politika valóban kulcskérdés.

Szerintem végigértem, mert nem találok több kérdést. Remélem, hogy kielégítő módon tudtam válaszolni a feltett kérdésekre vagy észrevételekre. Köszönöm szépen a szót, elnök úr.

A bizottság véleményének kialakítása

ELNÖK: Köszönöm szépen. Mielőtt megkérdezném, hogy van-e még valakinek rövid reflexiója, jelzem, hogy a titkárság segítségével előkészítettem egy véleménytervezetet, amelyről majd döntenünk is kell hiszen Kövér László házelnök úr felkérése arról szól, hogy foglaljunk állást az eddig ismertekről és az itt elhangzottakról. Kérem szépen, hogy osszák is ki ezt a véleménytervezetet a bizottság tagjainak (*Megtörténik.*), amelyet illetően én biztosan teszek majd egy módosítási javaslatot, mert a szőlőfajtáknál megemlítem a direkt termő fajták köztermesztésbe vonását, hogy az szinte képtelenség, de közben kaptunk egy egyértelmű állásfoglalást, hogy már maga

a Bizottság is kihátrált emögül, tehát már nincs miért küzdenünk, vagy nem kell felkeltenünk az érdeklődést, hogy mi ezt értetlenül fogadjuk.

Most kérdezem meg, hogy van-e még valakinek esetleg nagyon rövid reflexiója az elhangzottakkal kapcsolatban, csak arra adok lehetőséget. (*Senki nem jelentkezik.*) Ha nincs ilyen, akkor viszont felolvasnám a jegyzőkönyv miatt azt a véleménytervezetet, amelyet majd szeretném, hogyha megszavaznánk.

Elnöki javaslat

„A Közös Agrárpolitika reformjának eredetileg kitűzött menetrendje igen szoros, és összefügg az uniós költségvetés elfogadásával, ezért féltő, hogy a menetrend nem lesz tartható, amely a 2021-től történő alkalmazás elhalasztását jelentheti, és csökkenti a termelők felkészülésére rendelkezésre álló időt is. A stratégiai terv készítésének I. pillérre történő kiterjesztése – a jóváhagyás időigénye és az elhúzódó ellenőrzések miatt – a közvetlen támogatások kifizetésének a csúszását okozhatja, ami elfogadhatatlan.

Sajnálatos módon nem látható, hogy a felvázolt intézkedések az oly sokszor emlegetett egyszerűsítés irányába hatnának. A tervezet bonyolult struktúrát építene fel, igen összetett és időigényes ellenőrzési rendszerrel, ami tovább növelné a bürokratikus terheket.

Álláspontunk szerint a stratégiai tervek elkészítése, elfogadtatása, majd végrehajtása egyaránt súlyos kockázatokkal terhelt, bizonytalanságot és kiszámíthatatlanságot hozhat a gazdálkodóknak. Fontosnak tartjuk, hogy a környezet- és éghajlatvédelmi célok tiszteletben tartása mellett a mezőgazdasági szereplők versenyképessége megmaradjon. Nem támogatjuk a KAP forrásainak csökkentését, s különösen aggasztónak tartjuk a vidékfejlesztési források drasztikus szűkítését. Magyarország számára fontos eszköz lehet a támogatások igazságosabb elosztása a különböző méretű gazdaságok között. A támogatások csökkentése tekintetében a lehető legnagyobb tagállami mozgásteret kell meghagyni. A termeléshez kötött támogatások bevonása a támogatások csökkentésébe jelentősen gyengítené a munkaintenzív ágazatok célzott támogatásának hatékonyságát. Az átmeneti nemzeti támogatások azonnali kivezetése pedig súlyos finanszírozási problémát jelentene több érzékeny ágazatnak, ezért kizárólag a fokozatos kivezetés fogadható el. Magyarország számára fontos a környezet- és éghajlatvédelmi vállalások teljesítése, ugyanakkor nem lehet többet kérni a gazdáktól, kevesebb támogatásért. Elengedhetetlennek tartjuk, hogy a kisgazdaságok mentesüljenek a kondicionalitás (kölcsonös-megfeleltetés) feltételei alól, mert a jelenlegi bizottsági javaslat rájuk is vonatkozna, ami visszalépés a jelenlegi rendszerhez képest, ésszerűtlenül megnövelve ezen gazdálkodói kör terheit.”

A következő bekezdést javasolni fogom kivenni, hiszen az kizárólagosan az úgynevezett direkt termő szőlőfajták köztermesztésbe vonásáról szólna, és ebben támogattuk volna a kormány ez irányú törekvését, de gratulálunk ehhez a szervezéshez, amely a szőlőtermesztő országok együttes akaratával meghátráltatta a Bizottságot.

Innen folytatnám: „Az iskolaprogramokra fordítandó források a jelenlegi 250 millióról 220,8 millió euróra csökkennek, amit Magyarország elutasít. A forrásokat legalább szinten kell tartani, de lehetőség szerint emelni szükséges, hiszen az iskolatej program keretében Magyarország részére juttatott forrás mértéke már a két program összevonása során is csökkent.

Ezért a források további csökkentése már veszélyezteti a program hatékonyságát mind a szakmai szempontok, mind pedig az adminisztrációs terhek arányosságának tekintetében.

A bizottság a kormány tárgyalási álláspont-javasolataival egyetért.”.

Ezt a tervezetet tárnánk a bizottság tagjai elé az előbb jelzett módosítással együttesen. Eddigi ismereteink alapján, az államtitkár úrral való konzultáció alapján és az itt elhangzottak alapján próbáltam a leglényegesebb stratégiai elemeket feltüntetni ebben a tervezetben.

Kérdés, észrevétel van-e hozzá? *(Magyar Zoltán jelzésére:)* Alelnök úr!

Hozzászólások

MAGYAR ZOLTÁN (Jobbik), a bizottság alelnöke: Köszönöm, elnök úr. Csak nagyon röviden. A tervezetben leírtakkal egyetértünk, de azért ez egyértelműen csak a fő kereteket határozza meg, tehát korántsem biztos, hogy a lényegi pontok, azok a bizonyos részletek, azok mit fognak tartalmazni, és sajnos nem eléggé köti ez a véleménytervezet a tárgyaló felek kezét, legalábbis a garanciákat nem tartalmazza. Azokkal az elvi dolgokkal, amelyeket megfogalmaz, természetesen egyetértünk, csak a jegyzőkönyv miatt akartam aláhúzni, hogy ez az egyetértésünk nem jelenti azt, hogy a végeredménnyel is egyet tudunk majd érteni.

ELNÖK: Nem is feltételeztük ezt, mert lehet, hogy olyan helyzet lesz, hogy mi sem értünk vele egyet – most a kormányzati többséget értem ez alatt –, de tudomásul kell vennünk, hogy ez mégis bekövetkezhet, ismerve a Czerván György volt államtitkár úr által említett és az ő maga által is végigtárgyalt olyan részeket, amelyek menet közben alakultak ki, és a valamit valamiért elv és a kisebb veszteség elve alapján végül is mégis egy esetleges álláspontváltozás történt egy-egy specifikus szakterületen, pont azért, hogy egy másik területnek esetleg nyertesei legyünk. Mi is – „mi” alatt, mondom, a kormányoldalt érteném – ilyen logikával gondoljuk, és a jelenlegi tudásunk alapján és a kormány stratégiai céljai alapján próbáltam megfogalmazni ezt a véleménytervezetet, tudomásul véve, hogy a kormány kezét nem mi köthetjük meg mint bizottság, és még a tárgyalási stratégia fő irányvonala mentén is lehet olyan változás, amit eleve nem terveztek, hogy úgy lesz, de végül mégis az a végeredmény lesz majd általános érvényű.

(Jelzésre:) Alelnök úr, Czerván György!

CZERVÁN GYÖRGY (Fidesz), a bizottság alelnöke: Csak annyi, amit elmondtam a vitában, és amit az államtitkár úr is megerősített, hogy az „elfogadhatatlan” szó legyen benne, tehát a „Nem támogatjuk a KAP forrásainak csökkentését...” helyett „Elfogadhatatlannak tartjuk a KAP forrásainak csökkentését...”, és a migrációt akkor nem is akarom most ebbe belekeverni.

ELNÖK: Rendben, ez nálam az első oldalon a harmadik bekezdés vége felé van, hogy: „Nem támogatjuk a KAP forrásainak csökkentését...”, így szól az általam javasolt előterjesztés, és...

CZERVÁN GYÖRGY (Fidesz), a bizottság alelnöke: „Elfogadhatatlannak tartjuk a KAP forrásainak csökkentését...” lenne.

ELNÖK: ...egy erősebb szót illesztene be ide, hogy: „Elfogadhatatlannak”. Én ezt elfogadom.

Határozathozatal

Van-e további kérdés, észrevétel? *(Senki nem jelentkezik.)* Amennyiben nincs, kérdezem, hogy ezzel az egy szóra vonatkozó módosítással és az általam javasolt direkt termő fajtákkal kapcsolatos ellenérzéseink kivételével ki az, aki elfogadja ezt a véleménytervezetet. Aki igen, az kézfeltartással javasolja ezt! *(Szavazás.)* Ez egyhangú, egyhangú ez az elfogadás.

Köszönöm szépen az államtitkár úrnak a részletes és őszinte tájékoztatást, és könnyen lehet, hogy az idő előrehaladtával majd visszatérünk arra a kérdésre, hogy és most hol tartunk, hogy újabb tájékoztatást kapjunk. Köszönöm szépen még egyszer.

DR. FELDMAN ZSOLT államtitkár (Agrárminisztérium): Én is köszönöm szépen.

ELNÖK: Az 1. napirendi pontot lezárom.

Egyebek

Az egyebekben nekem külön bejelentenivalóm nincsen. Kérdezem, hogy a bizottság tagjai közül bárkinek van-e. *(Senki nem jelentkezik.)* Nincs. Akkor az egyebek napirendi pontot is lezárom.

Az ülés berekesztése

Az ülést berekesztem.

(Az ülés befejezésének időpontja: 11 óra 50 perc)

Font Sándor
a bizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezető: Molnár Emese